

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 377.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Staubert József.

Szerda, augusztus 1.

Aradra akar jönni Gárdonyi Géza.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Napok óta szállong a hír Aradon, hogy a megüresedett kulturpalotai igazgatói állásra olyan irodalmi kiválóság is pályázni óhajt, mint a mai magyar literatúrának büszkesége: Gárdonyi Géza. A felelősség nélkül kolportált hír arra indította az Aradi Közlöny szerkesztőségét, hogy utána járjon a dolognak. Ez meg is történt s amit megtudtunk teljes hűséggel a következőkben közöljük.

Az aradi állami főreáliskolának kiváló professzora Elek Oszkár dr. csak a napokban érkezett baza Egerből, hol hosszabb időt töltött. Az aradi tanár évek óta állandó ismeretséget tart fenn az egri magányába elvonult Gárdonyi Gézával s évenként megújuló egri tartózkodása alatt nem mulasztja el, hogy fel ne keresse a nagy író s az évközben lezajlott irodalmi és kulturális eseményekről vele el ne beszélgesse.

Ez évben is így történt s Elek Oszkár dr. az elmúlt hónapban gyakran volt vendége az illusztris írónak. E látogatások alkalmával a legtöbbször Arad körül forgott a beszéd. Gárdonyi ugyanis huszonöt év előtt aradi újságíró volt, fényes szelleme itt lobogott fel intenzív erővel s ő maga innen indult neki annak a nagy-szerű utnak, melynek deklarációjához magyar olvasóközönség szeretetéhez — immáron elérkezett. Gárdonyit még ma is szerfölött érdekelték az aradi kulturális, irodalmi és művészeti viszonyok s a beszéd iránya gyakran fordult a gyönyörű kulturpalota belső élete felé, melynek egyenetlenségeiről az egri remete is olvasott itt-ott valamit.

E beszélgetések folyamán érdekes kijelentéseket tett Gárdonyi.

— Látja tanár ur, annak idején, midőn kitűnő barátom Varjassy Árpád meghalt, feltámadt bennem a vágy, hogy elmenjek Aradra s elfoglaltam az ő örökét.

A lelkemben felrajzoltak a régi emlékek magam elé képzeltem Aradot s látni vágytam, hogy mivé fejlődött ez a pompásan indult város két decennium alatt. Szerettem volna látni, hogy mint egy nagy magyar vidék középpontja megszülette-e a maga sajátos kulturáját, megteremtette-e a maga hivatott vezetőit, íróit, költőit, haladásra buzdító embereit? Vitt valami sajátos vágyakozás Arad felé, hogy a Varjassy Árpád székéből az én talán megszeretett és értékelt, nevemmel előbbre vigyem ennek a kelkes magyar kultúremléknek sikeres munkásságát.

— Há mi ezt tudtuk volna Mester! Arad város vezetősége bizonyára kapva kapott volna az alkalmon s igyekezett volna megnyerni önt e város kulturájának a számára.

Szerényen háritotta el az író magától az igazságot s csöndesen mondotta:

— Tudja tanár ur, abban az időben még sok szál kötött engem Egerhez. Ez a város valószínűleg dédelgetve szeret és szeretett mindig. Itt építettem fel kis tisztkulomnomat, munkáságom javát itt irtam s bár sokszor csábítottak mindenféle előnyös ajánlattal Budapestre, nem mentem, mert érzem, hogy a főváros lázas és löktető elevenségében az én műzám nem találná meg az utat oly könnyen hozzám, mint a vidék labirintus nélkül való mezején.

— Csak sajnálni tudjuk, hogy ekkor mi aradiak nem tudtuk a Mester szándékáról, mert el tudjuk képzeelni milyen dísz kölönszöveget volna a Gárdonyi Géza neve Arad városának.

A beszélgetés bevezetője: s pár nap múlva Elek Oszkár dr. a legnagyobb megdöbbenéssel olvasta az Aradi Közlönynek és a pesti lapoknak azt a híret, hogy Fényes Dezső öngyilkos lett. Szinte megdöbbenve írtott e hírrel Gárdonyihoz, mivel együttesen konstatálták, hogy Fényes Dezső ugyanazon az estén, talán ugyanabban az órában vetett véget életének, midőn ők ketten az aradi Kulturpalotáról és Arad város kulturéletéről beszélgettek.

— Csodálatos telepátia mondotta Gárdonyi. — Szinte valami végzettszerűséget látok a dologban.

— Természetesen — mondotta Elek dr. az Aradi Közlöny tudósítójának — azonnal felelevenítettem a nagy író előtt multkori beszélgetésünket s megkérdeztem, hogy nem volna-e mos: kedve az aradi Kulturpalota élére állani s

emlék a nagy magyar városnak lelki életét irányítani.

— Ma már nem állanak fenn azok az okok, melyek egykor engem annyira Egerhez kötöttek.

És nem mondom, hogyha nevem és munkásságom annyira áthatná az aradi szíveket, hogy engem választanának ki az értékes emberek közül: nem vállalkoznám-e a mindenekfelett szép és érdemes munkára.

Természetesen először azt kellene tudnom, hogy nem óhajtja-e nálamnál érdemesebb ember betölteni a Kulturpalota igazgatói székét.

— Ne neheztesen Mester — szólott Elek dr. — s ne vegye hízélgésnek, de nem tudom elgondolni, ki volna alkalmasabb, érdemesebb erre a munkára Magyarországon Gárdonyi Gézával.

— Előtem — fejezte be az interjút Elek tanár ur — a Gárdonyival való beszélgetés közben azoknak a nagy vidéki városoknak a példája lebegett amelyeknek vezetősége a legarrivalóbb embereket igyekezett megnyerni kulturájának irányítására. Elgondoltam, hogy Gárdonyi nevével kapcsolatban töbet említek éget, mint bármely más vonatkozásban. Hogy Szeged nevének említésekor önkénytelenül is képzetársulási kapcsolat keletkezik minden átlagos műveltségű ember gondolataiban Mikszáth Kálmánval, Pósa Lajossal, Tömörkény Istvánval, Móra Ferenccei, köztük a két utóbbi az alföldi metropolis kulturpalotájának a vezetésében excellált. Ezért hoztam el Aradra Gárdonyi Gézával azt a szavakban is megnyilvánuló óhajtatást, hogy vágyakozik Aradra, hogy szereti Aradot s ezt a várost olyan intelligens városnak ismerte meg, ahol élni, fejlődni, dolgozni a magyar kultúra javára igazán érdemes.

Közeledünk Csernovitzhoz.

Budapest, július 31. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

A Cosinivölgy mindkét oldalán az ellenség ismételtén nagy erővel támadt. Előtte a völgytől délre levő magaslatokon elülő árkaikat hatalmába kerítette. Bukovinában az oroszok tegnap is jelentékeny ellentállást tanúsítottak. A szövetséges csapatok harcok közben a Jakobesi—Fundul—moldovi—Schipeth vonattól keletre nyomulnak előre. A Kutyn túl előretörő hadosztályok kiküzdötték a felső Szereth-vonalat. A Pruth és a Dnyeszter között az ellenséget Snyalintól északra és Zalescykitől keletre levő állásaiból heves harcok árán kiverték. A Dnyesztertől északra, Krivezenél török csapatok bevált vitézséggel elfoglalták az ellenséges állásokat. A Zbruczon osztrák-magyar és német csapatok 50 kilométer arcvonal szélességben sok helyütt kiküzdötték az átkelést a keleti partra. Wolhyniában eredményes rohamcsapatvállalkozások.

Omaz és délkeleti hadszíntér:

Nincs ujság. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, július 31. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg hadseregarcvonala: Böhm Ermolli vezérezredes hadosztályja: Az előretörő támadási kedv Galiciában és Bukovinában újabb sikereket hozott a német és szövetséges csapatoknak. A Zbruc határfolyót a Hunjatintól északra fekvő vidéktől egészen a Skalatól délre levő vidékig

150 kilométer szélességben a legelkeseredettebb ellenállás dacára német és osztrák-magyar hadosztályok sok helyütt átlépték. A török csapatok is ismét tanúságot tettek régi vitézségükről. A mint július elején rendíthetetlen kitarással dacoltak az oroszok tömegtámadásaival. Azután gyors győzelmi rohamban az ellenséget a Zlotta Lipától az északi Szerethig visszavetették ahol állást foglaltak. Ugyanígy foglalták el tegnap harci kedvtől duzzadó rohammal a makacsul védelmezett állásokat. A Zbruce mentén Nivranánál a Dnyeszter és a Pruth között a szövetséges csapatok Csernovic irányában harcok között elfoglalták Vorincanka és Sniatyn helységeket.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Német vadászok erőteljes rohammal áttörték az orosz utóvédállásokat Viszritznél. Az ellenség ennek következtében kénytelen volt az orosz vonalat kiüríteni és kelet felé vonult vissza. Az Erdős Kárpátokban a déli Szereth felső folyásánál is, valamint a Moldova és Sucava mindkét partján támadásunkkal kelet felé tért nyertünk. Ezeknek a sikereknek hatása alatt az oroszok a mesticanesti szakaszon feladták elülső állásaikat. A Berecki hegységben az ellenség folytatja támadásait. A nap folyamán ötször támadt anélkül, hogy valami eredményt ért volna el. A Magura és Amgo Cainului ellen tovább délre egy ezredünket az ellenség egy előretörése nyugatra fekvő magaslati állásba szorította vissza.

Mackensen vezértábornagy hadsoportjánál és a macedóniai arcvonalon a helyzet változatlan. — **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Gaszteirás és sorozás Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az 1886. évi XX. és az 1915. évi II. t.-c. alapján utasítottak az 1899. évtől 1897. évig bezárólag terjedő időben született összes népfelkelésre kötelezettek, kik tényleges katonai szolgálatot nem teljesítettek, hogy összeírásuk végett f. évi augusztus hó 2-től 13-ig bezárólag az aradvárosi katonai ügyi osztállyal csakis hétköznapokon délelőtt 9 órától 12 óráig jelentkezzenek.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik az első bekezdésben említett korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hivatalnak be bemutatató pótsemlére, mint a magyar állampolgárok. Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy a törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutatató pótsemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének — amennyiben az alábbiak szerint szemlekötelesek — összeírásuk után az előjárásnak később közzéteendő rendelkezéséhez képest megjelölt helyen

1917. évi szeptember 3-tól szeptember 22-ig

terjedő időközben népfelkelési bemutatató pótsemlére fognak behívást és elővezetést és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

A népfelkelési bemutatató pótsemlén az alább felsoroltak kivételével mindenkinek meg kell jelenni, tehát a felülvizsgálaton vagy felülvizsgálat nélkül elbocsátott összes, valamint azon népfelkelésre kötelezetteknek is, kik a pénzügyőrségnél, a posta- és távirat-intézetnél, a határrendőrségnél, a szénbánya-munkásosztályokban alkalmazásban állanak, továbbá azoknak, akik személyes hadiszolgálatra kirendeltettek és végül a vasutaknál és hajózási vállalatoknál, valamint a vasutak és hajózási vállalatok üzemelnél alkalmazásban állóknak is.

A népfelkelési bemutatató pótsemlén alkalmasnak talált azok az egyének, akik a vasutaknál — közuti vasutakat kivéve — és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályatartási, vontatási, műhelyi és szerelési szolgálatban, a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál

és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben vannak alkalmazva, továbbá mindazok, akik a pénzügyőrségnél, a posta- és távirat-intézeteknél, bármely hajózási hatóságnál, hajózási vállalatnál, vagy az ezekhez tartozó gyárakban és műhelyekben, a szénbánya-munkásosztályokban, vagy munkásosztályokkal el nem látott szénbányavállalatokban, végül a határrendőrségnél 1917. évi augusztus hó elseje előtt alkalmazásban állottak, mindaddig, míg jelenlegi alkalmazásukban megmaradnak, bevonulni nem tartoznak.

• Nem tartoznak megjelenni a népfelkelési bemutatató pótsemlén:

a) a nyilvánvalóan alkalmatlanok, vagyis azok, akik a következő fogvatkozások valamelyikében szenvednek: egyik láb vagy kéz hiánya, mindkét szem vaksága, siketnemaság, hüllyeség, bírólág kimondott tébolyodottság, örültség vagy gyengeelméjűség, azonkívül az egyéb elmebetegség, amennyiben a felsorolt fogvatkozások a szemlebizottság előtt okmányilag igazoltatnak; — b) azok a már előző szemlén alkalmasnak talált népfelkelésre kötelezett egyének, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig névszerint felmentve voltak; — c) a rokkantak háza ellátásában lévő, továbbá a rokkant házi ellátás helyett a rokkantsági vagy rokkant házi nyugdíjat a rokkantak házában kívül élvező — illetőleg időleges rokkantsági nyugdíj élvezetében lévő katonai, honvéd vagy népfelkelő egyének; d) akik a hadsereg, honvédség vagy csendőrség kötelékéből katonai (honvéd) vagy vegyes felülvizsgálat után vagy felülvizsgálat nélkül mindegyik népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottán, 1917. évi április 30-ika után bocsátottak el.

Az állandó rokkantsági nyugdíjjal vagy sebesülési (személyi) póttdíjjal ellátott katonai, honvéd, népfelkelő, vagy csendőr egyének a népfelkelési bemutatató pótsemlén megjelenni tartoznak.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki az összeírás végett elrendelt jelentkezési kötelezettségnek nem tesz eleget, az 1915. évi II. t.-c. 5. §-a értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, — aki pedig a népfelkelési bemutatató pótsemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetettik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Zöldseggfélék új maximálása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Variassy Lajos polgármester a mai napon kiterjesztette a burgonya kivételével az összes zöldseggfélékre a kivételi tilalmat és új, olcsóbb maximális árakat állapított meg. A polgármester értesítése így szól:

Az Országos Közélelmezési Hivatal rendelkezésével már igénybevett káposzta, tök, zöldbab, kalarabé és uborka készleteken felül 64190—1917. sz. távirati rendelkezésével a 4207—1917. M. E. sz. rendelet 4., 11-ik §-a alapján a helyi lakosság ellátására nem szükséges Aradváros termelői vagy kereskedői birtokában lévő paradicsom, kelkáposzta, zöldborsó, saláta, vörös és fokhagyma, zöldpaprika és levesbevaló zöldseggkészleteknek hatósági igénybevételét elrendelvé, felhívom Greén Nándor főkapitány urat, hogy a fentebb említett zöldseggféléknek Herold Ede mint a székesfőváros részéről az igénybevett zöldseggfélék felvásárlásával és átvételével megbízott tisztiselőnek, hozzájárulása nélkül vasuton, hajón, gépkocsin vagy kocsin a város területéről való kiszállítását a legérélyesebben akadályozza meg, egyúttal pedig ezen kivételi tilalom életbeléptetéséről a máv. aradi állomásfőnökséget, az acsev. aradi állomásfőnökséget és a vámszedők utasítása céljából Nagy Kálmán vámfelügyelőt megkeresem illetve utasítom.

Egyben 7798—1917. pm. számú határozatom hatályon kívül helyezése mellett a fentebb hivatkozott rendelkezés alapján Aradváros területére nézve 1917. évi augusztus hó 1-től kezdve további intézkedés az alább felsorolt zöldseggfélékért követelhető legmagasabb árakat a következőkben állapítom meg:

1. Káposzta 1 kgr. 80 fillér, 1 korona, 100 kgr. minőség és nagyság szerint 70—90 korona, káposzta egy darab nagyság és minőség szerint 80 fillér, 1 korona 50 fillér, 100 darab nagyság és minőség szerint 70—100 korona.

2. tök fehér 1 kgr. 60 fillér, 100 kgr. 50 korona, 1 darab nagyság és minőség szerint 80 fillér, 2 korona, 100 darab nagyság és minőség szerint 80—150 korona, tök zöld 1 kgr. 40 fillér, 100 kgr. 30 korona, 1 darab nagyság és minőség szerint 80 fillér, 1 korona 60 fillér, 100 darab 70—120 korona, tök gyalulva 1 kgr. 80 fillér.

3. zöldbab fehér színben 1 kgr. 2 korona, zöld színben 1 kgr. 1 korona 90 fillér.

4. kalarabé 1 kgr. 80 fillér, apró darabja 5 fillér, nagy darabja 10 fillér.

5. uborka nagy darabja 6—8 fillér, 100 darab 4—5 korona, apró darabja 2—4 fillér, 100 darab 1—3 korona.

6. paradicsom kilója 1 korona.

7. kelkáposzta kilója 90 fillér darabja 40 fillér.

8. zöldborsó kilója kifejtve 2 korona, hüvelyesen 1 korona.

9. saláta darabja nagyság és minőség szerint 4—8 fillér, 100 darab 3—6 korona.

10. vöröshagyma kilója 1 korona 50 fillér.

11. fokhagyma kilója 2 korona.

12. levesbevaló zöldsegg kilója 1 korona.

13. zöldpaprika édes 1 darab 6 fillér, 100 darab 4 korona, zöldpaprika erős 1 darab 2 fillér, 100 darab 1 korona 50 fillér.

Aki ezen most meghatározott árakat vagy kivételi tilalmat be nem tartja, ha cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. évi 50 t.-c. 9., 17. §-a alapján 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Ismét polgári uralom Oroszországban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Milanó. A *Corriere della Sera*nak jelenti Pétervárról 29-ről: Tegnap délután hosszabb minisztertanács volt, amely megvitatta az általános helyzetet, a kabinet pozícióját és akcióképességét. A miniszterek tárcájukat Kereszky miniszterelnök rendelkezésére bocsátották, olyan célból, hogy a polgárság és külföldi a kadett párt képviselői lépjenek be a kormányba. A kadett-pártot ma ismét a helyzet urának lehet tekinteni, mert a szociálista vezetők cselekedeteikkel elismerik, hogy a kadett-párt nélkül nem kormányozhatnak. A kadett-párt elhatározta, hogy most már hivatalosan is részt vesz a kormányzásban. Szükség esetén Terescsenkó külügyminiszter le fog mondani. A szociálista frakciók belátják annak szükségességét, hogy lemondjanak sok programpontról megvalósításáról és együttműködést keressenek a polgári pártokkal. A kormány elhatározta, hogy Péterváron, Moszkvában és Odesszában helyreállítja a polgári miliciát és ezeknek katonai jelleget fog adni.

Luganó. A Stefáni-ügyménkötség pétervári jelentése azokat a feltételeket közli, amelyekről a kadett-párt függővé tette a kormányba való belépését. A feltételek a következők:

1. Háború mindvégig a szövetségesekkel való egyértelműséggel.
2. Megerősítése azoknak a megegyezőeknek, amelyeket Oroszország a központi hatalmak ellen háborút viselő államokkal kötött.
3. Világos és szabatos körvonalozása a belső politikának.
4. Az összes szociális problémák megoldásának az alkotmányozó gyűlés elé való utasítása.
5. A végletekig menő harc az anarchia ellen.
6. A pénzügyi kérdések racionális megoldása.

Változások a kormányban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálta tudósítónk: A legközelebbi időben megtörténik Zichy Aladár grófnak, a király személye körüli miniszterre való kinevezése és ezzel előtérbe fog kerülni a horvát miniszteri szék betöltésének kérdése. Eddig egyedül Unkelhauser volt a jelölt. A legutóbbi időkben azonban a horvát politikai körökben erős mozgalom indult meg Gocián Samu közigazgatási bíró érdekében, akit a horvátok nagyon szívesen látnának a miniszteri székben. Tárgyaltak már ebben az ügyben Esterházy Móric gróf miniszterelnökkel, aki azonban valószínűleg a másik csoport jelöltje mellett fog dönteni és mégis csak Unkelhauser lesz a miniszter.

Ugyanekkor Vázsonyi Vilmosnak tárcánélküli miniszterre történő kinevezésével, akit az igazságügyminiszteri székben Grecsák Károly fog felváltani, megüresedik az igazságügyminiszteri államtitkárság. Megbízható értesülések szerint a kormány erre Csizmadia Endre volt országgyűlési képviselő személyében végleg megállapodott.

Budapestről jelentik: Az új miniszteriumok felállításáról szóló törvényjavaslat szentesítése előreláthatólag a jövő hónap első napjaiban fog megtörténni. Az új törvény életbeléptetése után nyomban megkezdődnek az előkészületek az új miniszteriumok felállítására. Tekintettel arra, hogy a kormány már nagyjában elintézte a személyi és tárgyi kérdéseket az előkészületek nem fognak hosszú időt igénybe venni. Teljesen hiteles forrásból értesülünk, hogy az új miniszterek kinevezése augusztus tizenkettedikén fog megtörténni.

A választói jog minisztere Vázsonyi Vilmos. A szociális és közjóléti ügyek minisztere gróf Batthyány Tivadar, az átmeneti ügyek minisztere Földes Béla lesz. Az új törvény ugyan négy új miniszterium felállítását engedi meg a kormánynak, azonban a negyedik új minisztert most nem nevezik ki, később valószínűleg a közéleti hívatalt szervezik át miniszteriummá, amelynek élén mint miniszter is megmarad gróf Hadik János, a most kinevezett új elnök, államtitkára pedig Nagy Ferenc alelnök lesz. Az igazságügyi államtitkárságra ismét

nagy számban jelentkeznek a jelöltek, azonban döntés még nem történt. Az új miniszterek kinevezése után fogják betölteni a többi még üres államtitkári állást is, mert a pénzügyi, a kereskedelmi és honvédelmi miniszteriumnak még nincsen politikai államtitkárja.

A kabinet rekonstrukciója után nyomban megkezdődik a kormány legelső és legnagyobb munkájának: a választói jog reformjának előkészítése. Vázsonyi Vilmos választójogi miniszter augusztus közepén Balatonüredre utazik és ott fogja ezt a törvényt elkészíteni. Két hónap alatt akarja befejezni ezt a munkát, úgy, hogy október második felében a javaslat már a Ház előtt lesz.

Addig el fog dőlni az a kérdés is, lesz-e a javaslatnak többsége a képviselőházban, vagy pedig új választások lesznek-e a télen.

Gyilkos földbirtokos kicsempészett levelel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A gyulafehérvári törvényszék területén Borbánd községben a múlt év őszén Muntyán József földbirtokos forgópisztolytal agyonlőtte egyik feles munkását, Dombi Miklóst. Az összeférhetetlen természetű földbirtokos az egész község lakosságával hadilábon állott. Majdnem mindenkivel szemben pert indított és a gyilkosság elkövetése után a község lakóinak felháborodása olyan magas fokra hágott, hogy a gyilkos földbirtokost megakarták ölni. Mielőtt azonban tervüket végrehajtották volna, a csendőrök a földbirtokost letartóztatták és bezárították a gyulafehérvári ügyészség fogházába.

A vizsgálóbíró előtt Muntyán a gyilkosság lefolyását úgy adta elő, hogy a gyilkosság napján, október 19-én, Dombi Miklós sértett az udvarára egy szekér tengeri kékét szállított be felosztás végett. A felosztás felett összekulomböztek, mire Dombi és leánya megfenyegettek. Dombi Róza állítólag egy faaggal feléje sujtott, Dombi pedig vasvillával ütött a kezéjére és eközben a kezében tartott forgópisztoly elsült. A lövés Dombit találta, aki a sérülés következtében másnap meghalt. Muntyánnal ellentétben az elhalt leánya úgy adta elő az esetet, hogy mikor a tengerikévével az udvarról kitele indultak, vádlott revolverét nekik csepezte és mi-

kor az utcakapu kihatadtak és ettől már jó messzire jártak, Dombi minden ok nélkül reájuk lőtt.

Az ügyészség gyilkosság büntettségével vádolta meg a vizsgálói fogságban levő földbirtokost, aki ugylátszik, tisztában volt a következményekkel mert sógora, Cseidi József útján, levelet küldött ki a börtönből és ebben Fuksz Odón fegyverszakértőt hamis szakértői véleményadásra, Vajda Jánost és Németh Györgyöt pedig hamis tanuvallomásra akarta rábírní. A fegyverszakértő és Vajda János leplezték a levélcsempészést. Németh György megígadta a tanácsot és a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy a gyilkosságnak szemtanúja volt, azt a vádlott önvédelemből követte el — holott a gyilkosságról csak órák múlva szerzett tudomás. Az ügyészség, mikor a levélcsempészés tudomására jutott, kiterjesztette a vádat Cseidi Lajos és Németh György ellen is. Cseidi ellen hamis szakértői véleményadásra való rábírás, Németh ellen pedig hamis tanuzás miatti emelt vádat.

A gyulafehérvári törvényszék előtt folyt le ennek a bűnpörnek a törvényszéki tárgyalása. A főtárgyaláson Muntyán makacsul ragaszkodott a vizsgálóbíró előtt tett vallomáshoz, valamint azt is tagadta, hogy a fegyverszakértőt és Némethet hamis tanuzásra akarta rábírní. A tanuk vallomásai azt igazolták, hogy az elhalt parasztagdát minden ok nélkül ölte meg. A törvényszék erre erős felindulásból elkövetett gyilkosság büntetésében bűnösnek mondta ki és 6 évi börtönre ítélte el. A törvényszék ítélete ellen a vádlott enyhítésért, a közvid képviselője pedig súlyosbításért felebbezett.

A kolozsvári ítélőtábla felebbeviteli tanácsa tegnap tárgyalta a bejelentet felebbezéseket. A tábla a törvényszék ítéletét megváltoztatta. Muntyánt halálraítélő súlyos testi sértés büntetésében mondta ki bűnösnek és ebből kifolyóan, büntetését 3 évi és 6 havi börtönre szabtotta le és ebből is a vizsgálói fogságban eltöltött 9 hónapot kitöltöttnnek vet. A törvényszékkel ellentétben a felebbeviteli bíróság megállapította Cseidi és Németh bűnösségét is és mindkettőjüket 6—6 havi börtönre ítélte el.

Az ítélet ellen az összes vádlottak és ügyész semmisségi panaszt jelentettek be. Muntyán védője, védencének szabadlábra helyezését kérte, a bíróság azonban ennek a kérésnek helyet nem adott. De illetékesség hiányából elutasította azt a kérését is, hogy kaució ellenében helyezték szabadlábra.

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Szerbia külön békét keres.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Hága. Londoni jelentés szerint Dillon felszólalt a képviselőházban és elmondotta, hogy a szalonikii 155.000 főnyi angol legénység közül 60.000 tifuszból és hasonló betegségekben megbetegedett. A szerb hadsereg, mely körülbelül 360.000 főből állott, negyvenezerre olvadt le és Monasztir bevételénél 20.000 embert veszített. A szerbek különben a legkedvezőbb esetben azt tartják, ha különbékét köthetnének Ausztria-Magyarországgal Dillon úgy tudja, hogy erre vonatkozólag a tárgyalások már meg is kezdődtek.

Lugano. Comandini miniszter kijelentette, hogy Olaszország Trientről és Triesztről nem mondhat le.

Új csodagépek.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Genf. A francia lapok csodákat írnak a német tengeralattjáró naszád-óriásokról. Egyrésztük, körülbelül tíz darab már elkészült, de még száz épülőfélben van. Az új tengeralattjáró naszádok kétezer tonnásak, mindegyiken két darab tizenöt centiméteres ágyu van, amelyek páncélos tornyokban a magasba emelhetők, ezenkívül hat torpedó kilövő cső és kilencven aknavető van felszerelve. Gyorsaságuk víz felett harmincöt és víz alatt huszonkét kilométer. Motoraik a víz alatt is dolgoznak. Működési sugaruk 6400 tengeri mérföld. Tehát a tengeralattjáró óriások képesek lesznek az Atlanti-Oceánt megjárni kétszer oda és vissza. A francia lapok azt hiszik, hogy a tengeralattjáró naszádok az Atlanti-Oceánon fognak leselkedni amerikai szállító gőzösökre.

Berlin. A Land and Vater angol heti lap azt írja, hogy új típusú repülőgép készült el, amellyel Németország belsejében is lehet folytatni a harcot. A repülőgép öt tonna súlyt bír el és 25 embert vihet magával.

Megülött az orosz hadsereg.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Hjalmar Cederholm, a Vossische Zeitung Oroszországba küldött svéd származású tudósítója most arról küldött riportot lapjának, hogy a háború hova súlyosította az orosz hadsereget.

— A Kelet-Galiciában lezajlott legutóbbi hadiesemények felfataszották az orosz hadsereget minden fajú sebet. Azonban az ilyen felforgató eseményeket nem lehet egy szempillantás alatt megítélni és megítélni. Ezeknek a gyökereire kell hatolni, ha az ember tiszta képet akar nyerni.

— Az orosz hadsereg fegyelme már a forradalom előtt is rosszabb volt, mint például a német hadseregé, habár külsőleg talán amaz látszott szigorubbnak. Például kizárt dolog volt, hogy egy katona az utcán, vagy olyan nyilvános helyen, ahol tiszttel találkozhatott donágyoznék. Szigorúan el volt tiltva, hogy úternekbe, vagy nyilvános parkokba menjen, a közúti kocsi csak a peronján állhatott, sőt Pétervárott a katona nem mehetett a Nevsky Prospekt járdáján. Az a hang, amelyet az orosz tiszti katonájával szemben használt, állandóan arra figyelmeztette emezt, hogy társadalmi különbség van a tisztje és közte. Európában el sem tudják képzelni, hogy mennyit verték és ütötték a tisztek a katonákat.

— Az 1905-ik évi forradalom után ez megváltozott. A tiszt kezdett félni a katonától. A tisztikarba is belopódzott a forradalom szelleme és ez is hozzájárult a fegyelem megjavulásához.

— A világháborúval sok millió öreg embert hívtak be, akik ottan független életet éltek, szociálisták voltak. A hadsereget elárassították a tartalékos tisztek, akiknek politikai nézeteit a katonai gondolkodás nem korlátozza és minthogy legnagyobb részük az intelligens társadalmi osztályhoz tartozik, ellenzékiek. Tekintetbe kell venni azt is, hogy a művelt orosz kevés kivételtől eltekintve, nem bír erővel sem a polgári, sem a katonai életbe a fegyelem iránt.

— Megtette a maga romló hatását az ugynevezett haditiszt. A Junker-iskolák — így nevezik a katonai nevelő intézeteket — kénytelenek voltak tanítási idejüket két évről négy hónapra, a tüzéségtől és lovasságnál nyolc hónapra leszállítani és mindeaki beiratkozhatott, aki a négy középiskolát, vagy ugynevezett magasabb iskolát elvégezte. Minthogy nagy tiszti fizetésekre és megieherős mellékjövödelmekre volt kilátás, valogatás nélkül olyan elemek tödültek ezekbe az iskolákba, amelyeket más hadseregbe nem vennének fel. Ezek és a katonákul besorozott diákok hozták magukkal a forradalom szellemét a hadseregtől.

— Minthogy a gyalogságnál nagy tiszt-hiány volt, a hadi tisztnek mind nagy szerep jutott. Nagy befolyást gyakoroltak politikai képzettségükénél fogva a tisztikarra és a legénységre. A gárda a háború kezdetén óriási veszteségeket szenvedett és ezért ezek a tisztek ide is bekerültek. Noha gyakran társadalmilag mellőzésben volt részük eme csapatoknál, mert még az ezred egyenruháját sem viselhették, sőt még nem is érkezhettek egy asztalnál a gárda tisztekkel, azért lassankint mégis az ő szellemük vált urrá eme csapatoknál. A legnagyobb hatásuk azonban a pótzászlóaljknál volt, ahol rendszeren csak a parancsnok hivatásos tiszt, míg az alantások nem. Ezért álltak a pétervári pótzászlóalj kivétel nélkül a forradalmi tömegek mellé.

— Ha az ember ezt mind tekintetbe veszi, akkor megérti, hogy miért terjedt el a forradalom oly gyorsan a fronton. A tisztikar tehetetlen volt vele szemben és a tisztikar is ösztönösen gyűlölte a cárt és az egész cári uralmat. Az a tiszt, aki nem forradalmi, az felkelti a paraszt katona ősi gyűlöletét maga ellen és egyszerűen a katonai bizottságok elesápják, megtagadják neki az engedelmességet. Kerenszky engedelmeivel vegyes bizottságok bírálják felül a kiadott parancsokat és a harc folyamán kiadott rendelkezéseket és a polgári sajtó is azt az álláspontot foglalja el, hogy a tiszt nem előjárója a katonának, hanem vele egyenrangú tényező. Csak azért adhat utasításokat, mert nagyobb technikai tudása van, de ez nem hatalmazza fel arra, hogy parancsoljon. Természetes, hogy ez a felfogás romboló hatással lehetett csak a hadseregbe.

TORVÉNYKEZÉS.

Tíz évi börtön Kornilov tábornak megszöktetéséről.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Pozsonyból jelentik: Kornilov orosz tábornok, aki a mostani harcokban olyan fontos szerepet játszik, a gorlicsi áttörésnél, vezérkarával együtt hadifogságunkba esett. Őt negyedik évi fogság után a kőszegi esapatkórházból Mrna József eseh katona segítségével 1916. augusztus 12-én megszökött. A katona vele együtt szökött meg polgári öltönyt szerzett a tábornoknak, szabadságlevelet hamisított, amelyeket szabályszerű passékkal látott el. Karánsebesig együtt mentek, ott szétvááltak Mrna Borión, a csandórség közére került, de Kornilovnak sikerült szeptember 4-én átlépnie a határt az erdélyi havasokon át. Romániában az ottani orosz főhadiszállásra ment, onnan pedig Pétervárra utazott, ahol nagy ünnepléssel fogadták.

Minnát a pozsonyi hadosztálybírósg kötél-

általi halálra ítélte. Semmiségi panasza folytán a bécsi legfelsőbb törvényszék megsemmisítette az ítéletet. Szombaton másodizben tárgyalta a pozsonyi hadosztálybírósg a szöktetés ügyét. A vádlott előadta, hogy Kornilov tábornok 20.000 koronát és patikajogot ígért neki Oroszországban ha segédkezik a szöktetésben. Azonkívül Kornilov betegségére is hivatkozott és ő megsejnalta. Mikor azonban az erdélyi havasokban a tábornok az orosz kémkedésekről beszélt, fölébredt a lelkiismerete és elhatározta, hogy a tábornokot a mieink kezére juttatja. Tervének keresztülvitelében azonban közbejött elfogatása megakadályozta. A hadosztálybírósg tíz évi súlyos börtönre ítélte Mrna Józsefet.

Nem tagadhatók a titkos szerződések.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

München. A Münchenen Neueste Nachrichten munkatársának Michaelis kancellár kijelentette, hogy a francia hadicélok leleplezésével szemben a tényeket nem tudják tagadni. Beszélgetés során a kancellár elmondotta, hogy nem tartja lehetetlennek, hogy népgyűlésen kelljen szónokolnia. Bizakodását fejezte ki, hogy csapataink győzni fognak és hogy a háború után a német népi termelése belső területen továbbra is szilárd és erős marad.

Bern: A Journal de Geneve újabb leleplezéseket közöl Michaelis beszédével kapcsolatosan és megerősíti, hogy a kamara titkos ülésén okmányokat olvastak fel, amely szerint az orosz cári kormány Briandot biztosította a Rajna balpartjaig terjedő területnyereségről. Ribot beszédet tartott, amelyben lemondott a Saar-medencéről. A kamara Ribot beszédének hatása alatt el is fogadta a napirendet és kimondotta, hogy Franciaország háborús céljairól az egész nép előtt fog tárgyalni. Franciaország nem követ hódító politikát, mert Franciaország reváns vágyát kielégíti azzal, hogy a nemzetek menő odaállítja az igazságot a szabadság és a nemzetek politikai egyensúlyát.

Genf. A Radió-ügynökség jelenti Newyorkból: Newyorknak elemiszerekkel való ellátása a vasúti sztrájk következtében komolyan felfüggesztve van. Tizenkilenc vasúti társaság vonakodik a romlandó áruk szállítását átvenni. A chicagói vágóhidak egy részét a behozatal elmaradása miatt bezárták.

Hága. Az angol szociálista pártok vezetősége és a szakszervezetek elhatározták, szemben a manchesteri értekezlettel, hogy résztvesznek a stockholmi nemzetközi konferencián.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Boross Géza kabaréjának műsora. I. nap.

1. Herczeg Jenő konferál. 2. A hadihelvezet. Irta: Kőváry Gyula. (Herczeg-Gellért-Czeglédy.) 3. Palotai Elza. 4. A cigaretta. Irta: Gábor Andor. (Boross-Gellért.) 5. Czeglédy Gyula. 6. Boross Géza. 7. Tótasszonyok. Irta: Nádas Sándor. (Boross-Herczeg-Gellért-Czeglédy.) Szünet. 8. Herczeg Jenő konferál. 9. A hadiözvegy. Irta: Harsányi Zsolt. (Faragó Sári-Boross.) 10. Faragó Sári. 11. Boross-Herczeg duett. a.) Szokj le róla! b.) Optimista pessimista! 12. Jövedelem és vagyonadó. Irta: Gábor Andor. (Boross-Gellért.) II. nap. 1. Herczeg Jenő konferál. 2. Drámai színész leszek! Irta: Kőváry Gyula. Faragó Sári-Herczeg. 3. Czeglédy Gyula. 4. Kávéház. Irta: Gábor Andor. (Boross-Gellért.) 5. Palotai Elza. 6. Boross Géza. 7. Új adók. Irta: Gábor Andor. (Boross-Herczeg-Gellért-Czeglédy.) Szünet. 8. Herczeg Jenő konferál. 9. Ungarische Lakaleder. Irta: Kőváry Gyula. (Boross-Herczeg.) 10. Faragó Sári. 11. Boross-Herczeg duett. Dal a maximumról és a minimumról. 12. Két tűz között. Irta: Balázs Sándor. (Faragó-Palotai-Boross.)

Czernin gróf otthonában tilos a politika.

— Barth Lajos és Czernin grófné. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Barth Lajos, aki Aradról indult el és a Világ című autogram gyűjteményével minden művelt államban ismertté tette már a nevét, jelenleg a Balaton mellett igyekszik elfelejteni az aradiakra immár elviselhetlenné váló nyári forróságot.

Néhány nappal ezelőtt Balatonföldvár közönségének mutatta be a kinesszámba menő gyűjteményt tíz korona beléptidij mellett és az összeget a hadiárva és a vak katonák javára fordította. A könyv csodálói között volt Széchényi Emil gróf főrend (Széchényi Aladár gróf testvérbátyja), továbbá Czernin gróf külügyminiszter bájos hitvese. A grófné olyan benyomást tesz a szemlélőre, mintha alig múlt volna husz-huszonkét esztendő, pedig hat élő gyermeke van, akik közül egyik fia mint tiszt a hártéren küzd.

A külügyminiszter felesége kastélyukba meghívta Barth Lajost, hogy a Világ című unikumáról előadást tartson a főúri társaságnak. Széchényi Emil gróf főrend szintén emléksort írt a gyűjteménybe. A kétszázhuszonegy betűt tartalmazó emlékirásban kifejtette a gróf, hogy nem félti a háború alatt Magyarországot az ellenségtől, ellenben igenis félti hazánkat a politikusok között keletkezett gyűlölködéstől, mert legnagyobb ellensége a magyarnak — a magyar.

Barth Lajos erre ezt felelte:

— E sorokat úgy tekintem, mintha méltóságod Andrássy Gyula grófhhoz címezte volna, mert nálánál személyesebb politikust még nem láttam.

(Tudni kell ugyanis, hogy Széchényi Emil gróf Andrássy pártjához tartozik.)

Barth Lajos azután meggyőződhetett arról, hogy Czernin gróf külügyminiszter gyermekeit milyen hazafias, sőt némi jóakarattal azt lehet mondani, magyaros szellemben neveli. A hat nyelvet beszélő társalgónő ellenőrzése mellett a magyar nyelvet is tanulják, csehül azonban senkise tud a házban. A „Világ” aradi szár-

mazásu szerencsés tulajdonosa ezta körülményt kellemes meglepetéssel vette tudomásul és rögtön megjegyzést akart tenni Tisza István grófra, Czernin gróf hitvese azonban a társaság figyelmét gyorsan a rendkívül érdekes autogramgyűjteményre terelte a következő szavakkal:

— Sokkal hálásabb a páratlanul érdekes Világjában gyönyörködni, mint a sikamlós terhes politikával foglalkozni. Ebben a családban itthon nem foglalkozunk politikával.

Barth Lajos még igyekezett a grófnéval bukaresti eseményekről és megfigyelésekről társalogni, a külügyminiszter hitvese azonban rendkívül tapintatosan azonnal másra terelte a beszélgetést.

Tizenöt fogoly együttes szökése.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk. A multkor majdnem tragikus komikus baleset érte a budapesti es. és kir. hadosztálybírósgot ugyanis Buzás József a Pehérvári-úti rablógylkos a második tárgyalási nap éjszakáján megakart szökni. Csakis a véletlennek köszönhető a hadosztálybírósg, hogy Buzás szökési kísérlete nem sikerült. Ma éjszaka azonban sikerült tizenöt fogolyra a fogház legfelső emeletén levő közös nagy cellából megszöknie.

Ebben a cellában 17 olyan fogoly várta amíg ügye dűlőre jut, akiknek csak kisebb büneik voltak és az enyhe büntetésre való tekintettel nem alkalmaztak náluk bilineset. Azonban a Buzás-féle eset után őrszemet állítottak a fogház lapos tetejére. Amíg az őrszemet pontosan fölvezették nem is történt szökés, tegnap éjszaka azonban új intézkedés történt és nem állítottak ki őrszemet. De meg is szöktek tizenötön azonnal.

A szökés idejét pontosan nem tudták meg-

állapítani, mert csak reggel vették észre, hogy üres a nagy cella.

A foglyok kibentették a menvezetet és a résen át kibujtak a tetőre, ahonnan leereszkedtek az új szárny tetejére, azután átmásztak a falon és eltűntek az éjszakában. Az azonnal bevezetett erélyes nyomozás következtében nyolcat már elfogtak közülök.

Ma este azonban újabb három fogoly szökött meg a Margit-körúti kedélyes fogházból.

Ugron Gábor munkapárti főispánja

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A főispáni stállumok betöltése dolgában érdekes kulisszatitkok jutottak egyik kormánypárti fővárosi estilapnak tudomására. Arról van szó ugyanis, hogyan maradhatott meg állásában két munkapárti főispán: Joanovics Sándor Temesmegye főispánja és Medve Zoltán Krassószörénymegye főispánja.

Ezek a főispánok csakis úgy maradhattak meg állásukban, hogy szállították a megyebeli munkapárti képviselőket. A két főispán vállalkozott a megbízásra és nyomban munkához is fogtak. Egészen sajtóságos eszmecsere és tanácskozás indult meg a főispánok s a képviselők között. A megbeszélés eredményeképpen két román képviselő Siegescu József és Koronai Péter beadta a derekát, Négy munkapárti képviselő: Jakabffy Elemér, Huszár Károly (nagy-zorlenci), Nikolics Dániel és báró Baumgartner azonban nem álltak kötélnek. E pillanatban úgy áll a helyzet, hogy Medve Zoltán csupán kéthatod részben tekinthető tehát főispánnak, míg négyhatod részben megbukott.

Ami Joanovics főispán szerepét illeti, a képviselőház tagjai csak mosolyognak az ő erőlködésén és szerencsét kívánnak a kormányának, hogy sikerült megnyerni ilyen elvű politikust terveinek. Joanovics Sándor igen változatos karrierre tekinthet vissza. A koalíció alatt cigánybiztos volt. Amikor a koalíció meglukott, a cigánykérdés kitűnő szakértője minden feltétel nélkül csatlakozott Kluen-Hé-

Egy riport kulisszatitkai

avagy

a szíriakjátéka s a megbüvölt Odysseusok

A közönség, a jámbor, mindig jóhiszemű közönség kezébe veszi az Aradi Közlönyt és gyantukán olvassa: . . . „Ha valamikor, ugy ma igazán rá volna utalva a városi ember az üdülésre, arra, hogy — ha másért nem — csak sétálni is meglátogassa azt a fürdőt, melyet a katonaság a legszivesebb előzékenységgel nyitott meg a polgári lakosság előtt.”

— Az ám! mondja a még mindig formás mama — mi is mehetnénk már egyszer a strandra, nem is értem apa, miért ellenzed ugy?

— Mert nem illik! feleli zordonul — az én családomat ugyan nem fogja senki fia meztelenül gusztlálni!

— Gusztláni?! meztelenül?? az Istenért, mi- ket beszélés?! megbokoldultál?

— Meztelenül? De apas!

Az aszonynép sápadt izgalomban tekint a haragos családfőre, míg végre a mama főkényesen így szól:

— Látszik, hogy még el sem olvastad a lapot, olyan vagy, mint aki most jött be saluról, vagy a pusztáról. Hát nem érted, hogy ez a strand olyan, mint a tengeri fürdő! Es jegyezd meg magadnak, hogy itt senki sincs „meztelenül”

és senki fia sem „gusztlálja” a nőket, mert a soktól meg sem látják, „az egyéb elvész az egészben” — így írja a lap tudósítója is, az pedig csak tudja!

— Az ám, az csak nem hazudik opuska kedvéért!

Oda nyújtják a lapot a családfőnek, aki kelletlen-bizalmatlanul átfutja a riportot, de amint a józan, hüvös szakértelemmel írt fejtegetést olvassa, zordonsága egyre jobban megenyhül, míg végre tettetett közönnyel így hódol be a közvéleménynek:

— Bánom is én! ha épen olyan nagyon kívánjátok . . .

Tisztelt kollégám, a kiküldött „tudósító” megelégedetten dörzsöli a kezét:

— Látja, mégis csak megírtam. Es milyen tárgyilagosan! Most leplezzen le, ha tud!

— Ha tudom-e?

Kedves szerkesztő ur, engedje meg, hogy az igazság érdekében elmondjam e kis riport érdekes kulisszatitkait, tanúságul arra, milyen olvadó szívé az aradi férfinép, még akkor is, ha kaján, rideg tudósító; s hogy milyen veszedelmes az aradi hölgyközönség, még akkor is, ha ártatlan kedvtelenséggel lubickol a szöke Maros vizében.

Hej, be soká is tartott, hány meleg napnak hiábavaló munkájába került, míg ez a kis hüvösjózan írás elkészült, míg a lázas élményből „szak-

szzerű” beszámoló vált! Hány kiküldött tudósító tért vissza imbolygó léptekkel, átszellemült arc- cal és amikor a szerkesztő a cikket kérte tőlük, csak a fojúket rázták, csak sóhajtottak, vagy ért- hetetlen szavakat mormoltak, gügyögtek.

— Csodás . . . — az első számú tu- dósító melán mosolygott — csodás . . .

De hogy mi a csodás, vagy ki a csodás, azt nem mondotta, valamint azt sem, miért nem ad- hat róla írást. Pedig én láttam, hogy ott volt a strandon, három óra hosszat állt merőn az iszap- ban, a cipője talpa is leázott már, de ő nem vette észre, mert egyre csak azt a pajkos kis sellőt bámulta, aki oly kecsesen ficáncolt a hullá- mokban, mintha Böcklyn képét akarná életre kel- teni. Akkor is csak azt mormogta a kiküldött tu- dósító, kit Nr. 1. néven jelölünk meg:

— Csodás . . . csodás . . .

Es egyik lábáról a másikra állt, miközben vízzel telt cipője nagyott cuppantott.

Denikve, a riport nem készült el s másik tudósítót kellett küldeni. Hogy ő vele mi történt, örök titok marad, ha csak egykor verset nem ír róla, mert cikket ő sem adott sajátos élményéről, ellenben ezt a talányos szót mondotta, míg tató- tól talpig megborzongott:

— Borzasztó . . .

De azért ne tessék megijedni. Ha jól emlék- szem, a dekadens költőknél ez a kifejezés a gyü- nyörüség szótárából való.

Érvény Károly grófhoz és amikor az ő hatalma is lehanyatlott, az első szélfordulásra már Tisza István gróf mellett állt és esküdözött, hogy ha kell meg is hal Tiszáért. Most az Esterházy-kormány mellé állt, és vállalta a temesmegyei munkapárti képviselők liferálását. Már át is nyújtott Esterháznak egy szál munka-

pártit: Manassy-Barkó György bárót. A báró miután bejelentette a munkapártból való kilépését egyik rokonát *Manassy-Barkó* Gyula bárót felszólította, hogy ő is lépjen ki az ellenzékéből, de tagadó választ kapott. Igen könnyen megtörténhetik tehát, hogy Joanovics főispán-sága is kútbasesik.

Bezárta a hatóság Berlin legfényesebb éttermeit.

— Élelmiszer uzsora miatt letartóztatott nagyiparosok. —

— Saját tudósítónk teleteljelentése. —

Berlinből jelentik: Az uzsora meggátlására alakult birodalmi hadiuzsora hivatal drakói szigorúsággal üldöz minden olyan visszaélést, amely a közönség megélhetését különösen pedig élelmiszertel való ellátását bármi módon is megnehezíti. Mint a Berlinből érkező jelentésekből látható, ez a hivatal irgalmatlanul a gyökerére nyúl a bajoknak és *nem kimél kicstít, se nagyot*. Ha arra alkalom adódik, akkor elmegy a legvégső konzekvenciáig és egy-kettőre világhírű vállalatoknak szegi az útját, mert azok az uzsora terére léptek.

A hadiuzsora hivatal *Fuksz* Henrik udvari szállítónak a Dressel Rudolf-féle világhírű s a legjobb társadalmi körök által látogatott *fényes étterem tulajdonosának üzletét*

zárta le

és úgy *Fuksz*ot, valamint a feleségét eltiltotta vendéglői üzlet folytatásától. Az ítélet kihirdetése után két órával megjelent a rendőrség a fényes helyiségben, amikor abban miniszterek és szövetségtanácsosok vacsoráztak, mindenkit felszólítottak a fizetésre és az azonnali távozásra és bezárták az éttermet.

A hivatal által lefolytatott nyomozás megállapította, hogy *Fuksz* és felesége válogatás és csak jegy ellenében eladható élelmiszerek árára való tekintet nélkül nagy tömegben vásárolták *kéz alatt* az élelmiszereket, kijátszották azokat a rendeleteket, amelyek az ilyen cikkek forgalombahozását és felhasználását szabályozzák, *előnyben részesítették az uri osztályhoz tartozó vendégeiket*, akik bőségesen étkeztek az étteremben, míg a szegé-

nyebb néposztályhoz tartozó ember órák hosszúságú kénytelen egy-egy hatósági üzlet előtt ácsorogni, amíg valamihez hozzájutott. A hatóság megállapította azt is, hogy ki szállította az étterem részére az élelmiszereket és ezek ellen is megindította a legszigorubb eljárást. A felraktározott élelmiszert lefoglalták és átadták a hatósági üzleteknek. Minthogy azonban a hadiuzsora hivatal úgy látja, hogy csak egy kis része a kihágásoknak az, ami miatt már az üzletet le lehetett zárni és hogy *Fuksz*ék még más módon is kijátszották a rendeleteket, ezért a bíróság elé állítják őket.

Még nagyobb szenzációja a német fővárosnak az, hogy a hadiuzsora hivatal elrendelte *Valterspiel* Alfréd bornagykereskedőnek a *Hiller* Károly néven ismert *előkelő vendéglő tulajdonosának letartóztatását*.

Valterspiel is állandóan a maximális árak kijátszásával kéz alatt vásárolt nagy tömegben élelmiszereket. A vendéglőben talált árut lefoglalták és bírói zárlatot rendeltek el *százötven ezer* palack borra, amelyről megállapították, hogy áruzsora útján jutott a mostani tulajdonoshoz.

Valterspiel június hónapban a megállapított legmagasabb árakat túllépve, friss zöldséget halmozott fel, továbbá tejet, amelyet csak betegek, csecsemők és terhes asszonyoknak szabad kiszolgáltatni. Megállapították, hogy a tej *Valterspiel* gazdaságából való amelyet *Potzdamm* mellett a háború alatt vásárolt. A bornagykereskedő kijelentette a hadiuzsora hivatal

elnökének, hogy *valamennyi tehénét lefővi, ha a tejet elveszik tőle*. Mielőtt tettét végrehajlatta volna, letartóztatták és bezárolták a törvényszék fegyházába.

Ugyancsak a hadiuzsora hivatal *zártatta be* az Európaszerte ismert „Wiener Schlossrestaurant”-ot *Löwy* Alfréd és neje háztulajdonosok Dorottya-ut 78. sz. házban lévő fényes helyiségét, mert a maximális ár túllépésével beszerzett élelmiszereket adtak vendégeiknek.

Mikor a hatóság emberei megjelentek a házban, *Löwy*né félre akarta őket vezetni és pedig olyan módon, hogy előbb a padlásra vezetette fel őket kijelentve, hogy ott tartja élelmiszerraktárát. Ezzel azt akarta elérni, hogy amíg a rendőrség a padláson kutat, addig a pincében lévő készleteket eltüntessék. A trükk azonban nem sikerült. Lefoglaltak négy és fél métermarha marhahúst, negyven font vajot, nyolcvan font pörkölt kávé, hatezer tojást és megindítják egyúttal az eljárást az eladók ellen is.

Dinnye szezon — dinnye uzsorával.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Ferenc-téri piacon ma megjelent az augusztus és szeptemberi hónapok legfontosabb gyümölcse — a *dinnye*. Az a gyümölcs, mely a szegényebb néposztály szinte nélkülözhetetlen tápláléka, amely mellett egy darab kenyér teljes megelégedésére fedezi a munkás ebéd igényeit. A ma piacra került dinnyék azonban, mint az idény első termékei nem sok örömmel kecsesítenek, mert kevésbé fejlettek, alig egy, másfél kilogramm súlyúak, és mert oly magas árra tartja őket az eladó kofájuk, hogy mindjárt az első pereben kötelességünknek tartjuk a *rendőrség figyelmét felhívni rá*.

Nyomonult, rongy, máskor az asztalunkra alig engedett görög dinnyék halmazából az „Aradi Közlöny” tudósítója felvette a legtihebb, legigénytelenebb példányt s a kofa minden tartózkodás nélkül *három* koronában jeltölte meg annak az árát. Egy gondolattal nagyobb dinnyéért 3.60 korona és négy koronát kért az eladó. Igaz, hogy az emberek a dinnyére vagyó szegény katonák lemondólag hagyták ott a dinnyét árusító kofát, az azonban hajthatatlanul tartotta az árát, mert neki is majdnem annyiba került az árja.

Nem mehetünk el e jelenség mellett anélkül, hogy azt szóvá ne tegyük, hogy a hatóság figyelmét fel ne hívjuk erre a legujabb uzsorára, hogy a legsürgősebben ne kérnők a dinnye árának maximálásával a fogyasztó közönség érdekeinek megvédését.

Nem szabad megengedni, hogy a dinnye a többi gyümölcsök példáját kövesse megközelíthetetlenül, hogy a szegény ember, a munkás ennek a nagyfontosságú tápláléknak vásárlásából kirekesztessék a megfizethetetlen árak miatt.

TANÜGY.

Pályázat tandíjmentességre. Az aradvárosi felső kereskedelmi iskolánál az 1917—1918-iki tanév kezdetével az aradi kereskedelmi és iparkamara által tett alapítvány értelmében egy tandíjmentes hely levén betöltendő, felhívattak mindazon a kamara-kerületbeli szegénysorsu kereskedők és iparosoknak szorgalmas, jó előmenetelű, kereskedelmi iskolai, vagy a kereskedelmi iskolába lépni kívánó fiai, kik a kedvezményt elnyerni óhajtják, hogy iskolai és vagyontalansági bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket az aradi kereskedelmi és iparkamarához augusztus hó 26-ikéig nyújtsák be.

S most következett a hármasszámú tudósító, akitől függetlenül egy műkedvelő négyes számú is indult tanulmányútra. Öröklük már kimerítőbb és hitelesebb adatokkal szolgálhat, mert épen akkor találkoztam velük a kulturpalota előtt, mikor a strandról hazatértek. Karanfogyva jöttek. Első pillanatra, ahogy rájuk néztem, szívem megdöbönt. No né! Csak nem tán borkostolón voltak odaátal?! Ritmikus léptekkel, himbálódzva beszéltek, szemük a városkőz tornyát nézte szemérem pillantással. A műkedvelő négyesszámú eleget botot forgatott kezében, kecsesen adva meg a taktust.

Mit csinálnak? tán csak nem énekelnek?

Nem. Egy tucosa kis verset zöngedeztek lágyan, olvatag hangon, kerekded gesztusokkal illusztrálva a hüvös-bájos szavakat:

— A feje, — a nyaka, — a vállai, a keble — a karja, — a csipői . . .

— Pardon, kedves uraim, kiről beszélnek?

Megálltak előttem, összenéztek s úgy mosolyogtak, mint az angyalok, akik egymást értik. Aztán újra kezdték a ritmikus taglejtést, halkán bódulatba ringatva magukat:

— A feje, — a nyaka, — a karjai . . .

— Jó jó, de kinek a karjai?

— Hát nem ismeri? Hallható! Nem látta a Maros sellőjét, akinek a karja mintha láthatatlan uszonyokban végződnek; aki maga csupa báj,

minden mozdulata zene . . . a keble, — a válla, — a csipői . . .

E pillanaton egy hölgy csatlakozott hozzánk. A hármasszámú tudósító felesége.

— Nos — kérde kedves férje urától, — hogy volt, mint volt?

A ritmikus zene elballgatott.

— Eh, hadd el. — feleli a férfi unottan — nem látni ott egy valamire való esinos alakot.

— Nem-e? — Szemem árulón mosolyog — ne írjam meg talán én egy riport érdekesebb történetét?

Kollégám kiegyenesedik s merően néz a szemembe.

— Köszönöm, de már megvan; ép most viszem be a szerkesztőségbe.

Elsiet, de a keze, a lába önkéntelen ritmusra jár, melyre imbolygó feje bólogatja a taktust. Elsiet, hogy én, a kulisszatitkok tudója meg ne előzzem, le ne leplezzem. Így készült el akarva-nem akarva a cikk, az aradi strandélet „tárgyilagos” beszámolója. S a közönség, a jámbor, a jóhiszemű csak a szavakat olvassa el, de nem hallja kicsengeni rejtett ritmusukat, a sorok között fölesillanó poézist:

— A feje, — a nyaka, — a karjai . . .

A mi jó közönségünk nem is sejtette, hogy az aradi strandon szíriének játékát szemlélve Odysseus kíváncsisága az aradi riport esődot mondott.

(—y—)

Sokat kérnek az új főispántól.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Barabás Béla dr. az új főispán ma fogadta az Aradi Közlöny munkatársát és első két napjáról a következőket mondotta el:

— Megirta az Aradi Közlöny, hogy a múlt héten Kovács Vince kulturtanácsnokkal fölnt jártam a honvédelmi miniszteriumban és Tabajdy Kálmán altábornagytól a katonaság céljaira letoglalt aradi iskolák föloldását kértük. A kérésnek meglesz az eredménye, ma a katonai parancsnokság értesítette a várost, hogy a Rákóczi-utcai süketnéma iskolát és a Hászszinger-utcai leány elemi iskolát kiüriti.

Az installációm dolgában megállapodtunk arra nézve, hogy a vármegyei és városi törvényhatóságok kölcsönösen meghívják egymást a főispáni beiktatásokra. Purgly László beiktatására Arad város törvényhatósági bizottsága meneszt küldöttséget, az én beiktatásomra pedig a vármegye fogja küldöttségileg képviseltetni magát. Hogy én személyesen a társtörvényhatóság főispánjának beiktatásán részt vehetek-e, még nem tudom, mert holnapután, csütörtökön Budapestre kell utaznom a miniszterelnökhöz és nem bizonyos, hogy szombatra vissza tudok e már jönni.

— Foglalkozott e ma ismét méltóságod

Kitérés a celibatus miatt.

Mint hogy az aradi s főleg papi közvélemény az első e tárgybeli cikket, mely az Aradi Közlöny hasábjain ez év tavaszán „Egy pap” aláírással jelent meg, — nekem tulajdonította, most, midőn a kérdés újabb s intenzívebben felszínre került, vagyok bátor, — a Szerkesztő Ur kegyes engedelmével, — hozzászólni a tárgyhöz.

Mi türes-tagadás; tény, hogy mint a kötelező celibatusnak meggyőződéses és elvi ellensége cseréltem fel a róm. kath. vallást, illetőleg ritust a görög katolikussal immár közel tíz éve s azóta, míg a róm. kath. egyházmegek, különösen a háború kitörése és a diákok besorozása óta mindaagyobb mérvben panaszkodnak a papnövendékek nagy hiánya miatt, addig a görög katolikus papi pálya egyre kapósabbá válik s esodálatosképen éppen a legvallásosabb és legideálisabb gondolkozású róm. katli. ifjak körében, kiknek a hajdudorogi magyar egyházmege felállítására óta egyre nagyobb számmal sikerül megragadni az alkalmat, hogy a papi pálya iránti hivatásukat és kedvüket a nő élettel egybekapcsolva, mint gör. kath. magyar papok elégítsék ki.

Mint e téren tapasztalhoz és a ritusviszonosság kérdéseivel behatóan foglalkozó theológushoz évente 3—4 ily szándéku fiatalember fordul hozzám utbaigazításért és tanácsért s esodálatosképen olyanok is, kik jelenleg katonák, de a háború és kiszolgáltatásuk után a gör. kath. papi reverendával akarják felcserélni a jelenleg viselt önkéntesi „angyalbört.”

Ezen jelenségnek homlokegyenest ellenkezőjét eredményezi a róm. kath. celibatus, miért is elsősorban maguk a katolikus egyházmegei lapok (melyek közül többnek levelező munkatársai vagyok) is azon előrelátott veszteségen panaszkodnak, hogy ezen besorozottaknak nem lesz kedvük a háború után az önkéntesi tiszti kardbort a kispapi eingulussal felcserélni. S ezen jóslat és balsejtelem részéről nem is alaptalan, mert ezen ifju körkötő nem csak a

valami nagyobb jelentőségű szociális ügygyel? kérdezte az Aradi Közlöny munkatársát.

— Mint megírták, holnap délután öt órakor a közlelmzési felügyelő bizottság ülést tart a gabonabeszerzés tárgyában, amelyen magam is részt veszek. Sajnos dolog, hogy itt Aradon tölem várnak mindent és én akarok is tenni, de egyelőre még nem vagyok tájékozott a rendeletek tömkelegében sem. Az Országos Közlelmzési Hivatal rendeletei és többnyire a miniszteri rendeletek is eddig csak egy példányban érkeztek meg a városházára, a polgármesteri hivatalhoz. Már intézkedtem, hogy ezenül az én címemre is küldjenek mindég egy-egy példányt a felsőbb rendeletekből, mert csak így lehet elérni, hogy a lehetőségekkel és főnálló szabályokkal tisztában legyek és ne igérjek esetleg kivihetletlent a tölem kérelmezőknek.

— Végül ezekkel a szavakkal bucsuzott el Barabás Béla az újságíróktól:

— Érzem, hogy a sajtószükségem van munkámban és éppen ezért mindég együtt akarok dolgozni a sajtóval, amelynek névtelen munkásai a legnagyobb szolgálatokat teszik a közérdeknek.

szemináriumnak a mozgalmos katonaellet utáni sivársága és unalmassága, hanem még inkább azon szempont fogja a papi pályától visszatarítani, hogy kik a világiak kötelességét viselték a Haza védelmében, nem mondanak le egykönnyen a világiak jogáról a törvényes szerelem és családalapítás terén.

A jelenlegi órási háború tehát nemcsak fajfentartási és eugenikai szempontból, vagyis a tömegpusztulásnak új, egészséges és megkímélt nemzők általi utánpótlása végett, hanem egyenesen egyházi szempontból, vagyis az egyre nagyobb mérvet öltő paphiány csökkentése végett is szükségessé, sőt mondhatni elkerülhetetlenné teszi a házassági tilalom megszüntetését.

Természetesen, nekünk magyaroknak bármely ez irányú mozgalmunk csak részleges, vagyis csupán a magyar klérusra vonatkozó engedményt célozhat és eredményezhet. De ez teljesen indokolt is és elégséges is.

Ugyanis — tekintettel a magyarság vegyes vallási és nemzetiségi viszonyaira, valamint liberális politikai helyzetére, a pápák — kénytelen kellelten, — eddig is sok kivételes privilegiumot adtak hazánkknak. Így történt ez a királynak püspök-kinevezési jogára s a „Ne temmere” bullában becikkelyezett egyetemes házasságjognak hazánkra szóló részleges fel függesztése tekintetében; viszont, ellenkező irányban is történt velünk kivétel, minthogy IX. Pius pápának az ünnepek számának leszállítására vonatkozó intézkedése honunkban nem lett keresztülhajtva.

Ha tehát akár a liberalizmus, — akár a reakció erősebb foka felé hajló ily kivételeknek máris színtere Magyarország, akkor mi sem áll utjában, hogy a nőülés is speciál és a többi országtól függetlenül, a magyarországi világi alsópapságnak, — esperesig bezárólag — engedjék meg, miként a gör. kath. egyházban praxis s ezen praxis szintén ilyen, — vagyis a kath. egyház görög szertartású részének adott részleges kiváltságnak tekinthető.

Magyarországnak több oka és joga van ezen részleges kivételre.

Egyfelől a vérüket nem kímélő, halálmeg-

muló vérvesztésegei, másfelől azon szerep, melyet Magyarország ezen világháborúban éppen a katolizmus védelme körül betöltött, de másrészt azon körülmény is, hogy a vallásváltoztatás könnyű módja és a felekezetek erőssége, valamint a polgári házasság intézménye folytán amugy is igen meg van könnyítve és elszaporodva a celibatus igájának lerázása, mely körülmény éppen a hazai katolikus klérusnak tekintélyét, tetszését, sőt anyagi érdekeit is nem kis mértékben sérti. Mindezek mellett még éppen azon tény, hogy Magyarország — kivéve a Dunántúlt és a nyugati Felvidéket — teljesen el van árasztva a gör. katolikussággal, melynek nő, de szintén katolikus papsága örökös száka a róm. kath. testvérek szemében s éppen ezen, nem dogmatikus, de igen kényes természetű különbség mindkét részről csak a szükséges testvéri béke megbontásán és kölcsönös torzalkodásra ad alkalmat, mar pedig főleg az új beosztás, mely szerint a hajdudorogi egyházmegeyén kívül gör. kath. magyarok a róm. kath. lelkipásztorok alá tognak tartozni, a legbensőbb egyetértést kívánja meg, — mindezen tények teljesen jogosá teszik azt, hogy a r. k. papházasság terén is éppen Magyarország is kivételes privilegiumot kapjon.

Hogy nőtlenség odaadódobban teljesítheti hivatását, ez nem csak a papra, hanem orvosra, ügyvédre, hivatalnokra, katonatisztre, tanárra, általában véve bármely munkakörű emberre nézve fennáll, ámde azért nem lehet a nőülést és családalapítást mindenkinek megültani; nagyobb fokban pedig a papot sem akadályozza a család a hü kötelesség teljesítésben, mint bármely polgári funkcionáriust, a szerzetesek nőtlenségével tehát a szüzesség evangéliumi tanáról szóló katolikus hitcikkelynek tökéletesen elég van téve.

Paris Lajos.

Lemberg végleges felszabadulása.

— Sajtó tudósítók telojanjelentése.

Rotterdam. A Daily Mail jelenti Pétervárról: A katona és munkástanács tekintettel arra, hogy az oroszok Galiciát teljesen elveszítették segélykiáltással fordul az összes szövetségesegekhez. Tarnopol és Kolomea eleste a katona és munkástanácsban nagy vitákra adott okot. Besszarabiában teljes az anarchia, ami azért fontos, mert csapataink készülnek oda bevonulni.

Stockholm. A pétervári Börsenzeitung jelenti: Lenin Stockholmon át megszökhett Németországba.

Berlin. A Daily Chronicle jelenti Pétervárról: Az orosz offenzíva az egész vonalon teljesen összeomlott és a frontadseregben uralkodó anarchia miatt nem lehetett második, tehermentesítő offenzívát kezdeményezni. Kerenszki reméli, hogy az alkotmányozó gyűlésbe való választások az ország belső és külső helyzetére kedvezően végződnek.

Bécs. Szeptember elsején az állami hivatalok, a helytartótanács, a legtöbb törvényszék és a pénzügyigazgatóság visszatérnek Lembergbe.

Stockholm. Gorkij Burzevhez nyit levelet írt és abban visszautasítja azt a rágalmat, mintha ő Németország megfizetett kémje lenne. Gorkij Burzev minden állítását gyalázatos hazugságnak mondja.

H I R E K.

A főispán változás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ugron Gábor belügyminiszter ma a következő leiratot küldötte:

A szabad királyi város közönségének Arad. Ő császári és Apostoli királyi felsége az 1917. évi június hó 14-én kelt legfelsőbb elhatározásával **Kintzig János** Arad szabad királyi városi főispánt állásától, buzgó és eredményes szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmenti és egyben tekintettel a jelenlegi rendkívüli háborus viszonyokra, legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a főispáni teendőknek további ellátásával mindaddig megbizassék, amíg utódja kineveztetik, illetőleg a főispáni teendők ellátásáról esetleg másképtörténik intézkedés.

Erről a város közönségét azzal értesítem, hogy Ő császári és Apostoli királyi felsége az 1917. évi július hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározásával előterjesztésemre **Barabás Béla** dr. ügyvéd, országgyűlési képviselőt Arad szabad királyi város főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Budapest, 1917. évi július hó 26-án.

A munkások képviselőinek levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az a kétfeltagú munkásbizottság, amely a városi közéleti bizottságban helyet foglal, a következőket írja az *Aradi Közlönynek*:

Tisztelt Szerkesztő ur! Az *Aradi Közlöny* folyó hó 31-én megjelent számában „Mi van a vásárlási igazolvánnyal című cikkére vonatkozólag az alábbiakban van szerencsénk válaszolni.

A munkásság és a közpolgárság érdekeit képviselő közéleti bizottsági tagok azért tették ama indítványukat, hogy vásárlási igazolványokat addig ne adjanak ki, amíg Arad város összlakosságára részére a szükséges 800 vagon gabona biztosítva nincs, mert a múltban tapasztalta azt, hogy ma egyenlőképpen kiváltságos tiszta búzából sült kenyeret oltak, addig Arad városának mintegy 50-60 ezer lakosa kisadagra leszállított kukoricával kevert élvezhetetlen kenyeret evett.

A vásárolni akaró polgárokat megnyugtatóni akarjuk, amikor kijelentjük azt, hogy a polgármester urtól ama határozott ígéretet is kaptuk, hogy amikor a városnak kellő mennyiségű gabonája meglesz azoknak, akik ezt megvásárolhatják, egész évi szükségleteiket kiuttalja.

Hogy a szomszédos járásokra vonatkozó bevásárlási jogosítványokat Arad város megkaphatja, mi sem bizonyítja jobban, mint demokráta főispánunk ama kijelentése, hogy ebben az ügyben személyesen fog eljárni az illetékes fórumoknál.

Annak a jó kenyérre vágyó polgárnak csak azt üzenhetjük, hogy Aradváros szegényebb sorsu polgárai és munkásai már nagyon régen jó kenyér helyett csak ígéretet kaptak, de az idén mindenkivel egyformán akarják élvezni a jó kenyeret.

Végül, ha Arad város ez év augusztus 31-ig nem vásárolná meg a gabonát és nyg két koronával olcsóbban kellene venni, hát ezért se fájjon a cikkíró feje, megnyugtathatjuk, hogy az idén ami buza termett, hogy ezt a két korona áresést az eladó észre sem veszi. Ha pedig, mint a cikkből kivesszük önmag is van eladó gabonája, mivel jó kenyeret akar enni ne sajnálja, ha a búzát két koronával olcsóbban adja el.

Tisztelettel: a közéleti bizottságban a közpolgárokat és munkásokat képviselő hét bizottsági tag.

— **A királynál.** Bécsből jelentik: Őfelsége ma meghallgatta a szokásos jelentéseket és Czernin Ottokár gróf külügyminisztert, Seidler osztrák miniszterelnököt és Esterházy Mór gróf miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta.

— **Tisza István gróf utazása.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Tisza István gróf valószínűleg e hét folyamán geszti birtokára utazik gazdasági ügyeinek elintézésére és onnét ezredéhez vonul be.

— **Seidler osztrák miniszterelnök.** Bécsből jelentik: Ma délután Seidler lovag megjelent a pártvezéreknel és közölte velük, hogy Őfelsége végleg megbizta a miniszterelnökséggel és meghatalmazta a végleges kormány megalakítására.

— **Házvétel.** Steiner Józsefnek két emeletes házáat, amely az Erzsébet-körút és Ovár-tér torkolatában áll, megvette Engel Mór kétszázötven ezer koronáért.

— **Halálozás.** Őszinte és mély részvételt keltett Schattelosz József aradi fakereskedő váratlan elhunytja. Az életvidám és szimpatikus férfi, aki lekicsinykedő volt a zeneművészetnek, három nap előtt betegedett meg, és oly erővel támadta meg a kór, hogy nem tudott vele megküzdeni. Temetése holnap délután 5 órakor lesz a Batthyány-utca 28. számú házból. Halálát özvegy édes anyja és tizenkét testvére gyászolja.

— **Küldemény üdülő hadifoglyoknak.** Dániában és Norvégiában levő osztrák-magyar hadifoglyok postaküldeményei. Panasz merült fel, hogy a postahivatalok a Dániában és Norvégiában ápolás alatt álló osztrák-magyar hadifoglyok részére hozzátartozóik által feladni kívánt küldemények felvételénél különféle nehézségeket támasztanak. Mint hogy a hadifoglyok több rendbeli szükségleti tárgyak, főként ruházati és higiéniai tárgyak, felhívom a hivatalokat, hogy az ezeknek a hadifoglyok számára feladni kívánt csomagok felvétele körül járjanak a feladók kezére, szolgáljanak neki készséggel útmutatással a fennálló szabályok keretén belül könnyítsenek a netán felmerülő nehézségeken. Tájékoztatás céljából közöljék a feladókkal, hogy a Dániában levő osztrák-magyar hadifoglyoknak (nyg tisztek, mint a legénység) tartózkodási helye: Lager Hald bei Viborg (Jütland), a Norvégiában levők közül pedig a tisztelők: Boli Telemarken, Liffeld Sanatorium, a legénységé: „Lassvoll, Pension Hammerstad”. Megjegyzem, hogy a lapoknak és könyveknek küldésére, illetve közvetítésére a hadügyminiszter ur a Hadifoglyokat gyámoltó és tudósító hivatalát (Budapest, Ullói-ut 1. sz.) kérte fel.

— **Kigyulladt transzformátor.** Ma éjszaka feltizenkét óra után a Kossuth Lajos-utcaiban, a honvéd gyalogsági laktanya tájékán a nagy és rendkívüli hőség következtében egy transzformátor kigyulladt és elégett. Körülbelül fél órai üzemzavar keletkezett, aminek következtében az oda bekapcsolt utcákban a villanyvilágítás nem működött. A zavart a villanygyár gyorsan helyreállította és minélgyorsabban a vezetékek alá került, a világítás ismét zavartalanul funkcionált.

— **A cukor maximális ára.** Az 1102—1917. M. E. sz. kormányrendelet alapján 3880—1917. pm. sz. határozatomban foglaltak egyidejű hatályon kívül helyezése mellett 1917. évi augusztus hó 1-étől kezdődően a cukorért köve-

telhető legmagasabb árakat a következőkben állapítom meg: 1) nagy süveg nagybani ár 144 K. Kicsinybani ár kg-ként 1.52 K. 2) kis süveg nagybani ár 145 K., kicsinybani ár kg-ként 1.53 K. 3) kocka 50 kg-os ládában nagybani ár 150.50 K., kicsinybani ár kg-ként 1.58 K. 4) kocka 5 kg-os dobozban nagybani ár 147 K., kicsinybani ár 1.53 K. 5) kocka 100 kg-os zsákban nagybani ár 148.50 K., kicsinybani ár 1.58 K. 6) por 50 kg-os ládában nagybani ár 150.50 K., kicsinybani ár 1.58 K. 7) por 5 kg-os dobozban nagybani ár 147 K., kicsinybani ár kg-ként 1.55 K. 8) por 100 kg-os zsákban nagybani ár 147.50 K., kicsinybani ár kg-ként 1.55 K. 9) darab 50 kg-os ládában nagybani ár 150.50 K., kicsinybani ár kg-ként 1.58 K. 10) darab 100 kg-os zsákban nagybani ár 147 K., kicsinybani ár kg-ként 1.55 K. 11) pilee 100 kg-os zsákban nagybani ár 147 K., kicsinybani ár kg-ként 1.55 K. 12) kristály 50 kg-os ládában nagybani ár 149 K., kicsinybani ár kg-ként 1.57 K. 13) kristály 5 kg-os dobozban nagybani ár 148.50 K., kicsinybani ár kg-ként 1.53 K. 14) kristály 100 kg-os zsákban nagybani ár 147 K., kicsinybani ár kg-ként 1.53 K. A cukrot fenti áraknál magasabb áron árusítani tilos. Aki a cukor árusításra vonatkozó rendelkezéseket megszegi, vagy megszegésénél bármilyen módon közreműködik, kihágást követ el és a fentebb hivatkozott rendelet értelmében 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Varjassy Lajos, polgármester.

— **Eljegyzés.** Schröder György Ácsév. mérnök és Nagy Lilly jegyesek.

(—) **Tanítóválasztások.** Arad városi közéleti iskolaszéke folyó évi augusztus hó 4-én, azaz szombat délután 4 órakor a városháza tanács-termében tanítóválasztó rendes ülést tart. A tanácskozás tárgyai: A köznevelési tanácsnok jelentése az 1916/17. iskolaév eseményeiről. Arad sz. kir. város tanácsának átírata a budapesti gazdasági tanfolyam tárgyában. A kir. tanfelügyelőség átírata iskolalátogatásai tárgyában. A kiküldött vizsgabiztosok jelentései, valamint az iskolák tantestületeinek évi jelentései. Tandíj kimutatások. Az 1916/17. tanév folyamán beiratkozott tanulók statisztikája. A gáji közs. elemi isk. igazgatójának jelentése a Neuman alapítvány kamatainak felhasználásáról. Jelentés több elemi isk. tanítóinak katonai szolgáltra történt behívásáról. A Ferenc-téri polgári iskola igazgatójának kérelme az értesítődijnak felmérése tárgyában. A közéleti elemi iskola tanítótestületének javaslata az egyes tanároknak az 1917/18. iskolaévre való beosztása tárgyában. Bancsák István polg. isk. tanár megrongált egészségének helyreállásáig a tanítás alól részbeni felmentését kéri. Két községi elemi iskolai tanítónő és egy közs. polg. fiúiskolai tanári állásnak választás utján való betöltése.

— **Házasság.** Özv. Holló Imréné és Halpern Miksa július hó 31-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Hova lesz a talpbőr című néhány nappal ezelőtt megjelent cikkünkre vonatkozólag az aradi kereskedelmi és iparkamara azt közli velünk, hogy az aradi cipész kisiparosok rendkívüli csekély mennyiségű talpbőrt kapnak a Bőrfelosztó Bizottságtól. Két-három hónaponként átlag 300 kilogramm talpbőr jut Arad mintegy 400 cipész-kisiparosának. Ezt a mennyiséget egy-egy alkalommal csak 120—130 kisiparos között oszthatja fel a kamara, mert különben csak néhány deka juthatna egy-egy iparüzőnek, így azonban mintegy 2 kilogramm talpbőrt kap két-három hónaponként a cipész. A kamara készséggel rendelkezésére bocsátja az érdeklődőknek a névjegyzékét azoknak a kisiparosoknak, akik maximális áron kapnak talpbőrt.**

— **A kulturpalota könyvtára augusztus 1-től szeptember 1-ig zárva.**

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Megtört az oroszok utolsó ellenállása is.

Haparamia. Kerenski a szövetséges hatalmak nagyköveteinek kijelentette, hogy az orosz hadsereg reorganizálása után visszanyeri ellentálló képességét és képes lesz a háborút tovább folytatni. Oroszországban a bolsevik-párt ellen rendkívül szigorú rendszabályokat léptettek életbe, külön katonai osztagokat küldöttek ki azzal a rendeltetéssel, hogy a bolsevikiek ellen kerületenként szigorral lépjenek föl. Péterváron külön törvényeket állítottak föl, amely a bolsevikiek elítélésével foglalkozik.

* **Hága.** A Daily News pétervári jelentése szerint, az oroszok részleges offenzíva előkészítését kezdték meg az északi fronton, ahol a maximális ták kevésbé gyakorolnak befolyást. Attól tartanak azonban, hogy Csernovitz esete után hátra fogják támadni az egész orosz hadsereget.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Sklától lefelé a Pruth és a Dnyeszter között tizenkét kilométer szélességű és tizenöt kilométernyi háromszög kivételével az egész vidék kezünkben van. Osapataink most már egy erős napi járőrföldre állnak Csernovitztól nyugatra. A szövetségesek átkaroló mozdulata dél felől is megkezdődött. Winnitzben nyolc mozdonyt és nyolcvan műszaki anyaggal megrakott vasuti kocsit zsákmányoltunk. Bukovinának majdnem háromnegyed részét felszabadítottuk az idegen uralom alól. A románok sikerei a Verecki hegységben nem akadályozzák hadműleteink kedvező folyását és Romániában álló hadseregeink állásait nem veszélyeztetik.

— **Baleset biztosítási kötelezettség.** A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 26417—VI. D. sz. rendelete folytán közhírré teszem, hogy az 1907: XIX. tc.-ben foglalt balesetbiztosítási kötelezettség a Magyarországon dolgozó orosz-lengyelországi alattvalókra is kiterjesztett Green Nándor főkapitány.

— **Meghalt a fajtalanokó fogorvos.** Budapestről jelentik: Káli-Hegedűs József fogorvos Baross-utca 73. szám alatti lakásán, mint az Aradi Közlöny megírta, szombaton délelőtt morfiumpot, veronált és kloroformot vett be és a mentők haldokolva szállították a Korányi-klinikára. A fogorvos ma reggel a klinikán meghalt. Egy hét óta a rendőrségen eljárás volt folyamatban ellene. Erdősi Gyula fogtechnikkussal fajtalanokódott és a fogtechnikus a szegyen elől a halálba menekült. Utolsó levelében mindent megírt Korányián lakó anyjának, aki feljelentést tett ellene a rendőrségen. A fogorvos szombatra volt féltőzve, de nem ment el, hanem öngyilkos lett. Aznap éjszaka ismeretlen tettesek betörték a fogorvos lakásába és mindent elhorzáltak. A rendőrség azt hiszi, hogy a tettest a családság között kell keresni.

Berlin. A Wolff-ügyökség jelenti este: Az angol seregeknek ma Flandriában huszonöt kilométernyi széles fronton az Ypern mindkét oldalán előretörő rohamtámadását visszavertük. Váltakozó elkeseredett nagy harcok után, a tulnyomó erővel mélyen tagolt tömegekkel az ellenfél kénytelen volt megelégedni védelmi zónánk fölsér állásának birtokával. A Chemin des Dameson erőteljes támadásunk a Cerni front magaslati állásainak birtokába juttatott bennünket. Ez több, mint 1500 francia foglyot eredményezett. Keleten új harcok sikere a Dnyeszter és a Pruth két partján és az Erdős-Kárpátokban.

Berlin. A Wolf ügyökség jelenti: A kelet galíciai front katasztrófális összeomlása után az oroszok az utóbbi napokban mindent elkövettek, hogy a Zbruz határfolyótól keletre levő magaslati állásokat megtartsák és a Zbruz mellett Szkala városkától délnyugati irányban egész Kirlibaba vidékéig egy reteszt állítsanak, hogy a kárpáti front további letöredését meggátolják. Most ez az ellenállás, amely egy ideig késleltetni látszott a szövetségesek előrenyomulását, lényegében megtört. A német és osztrák-magyar hadtestek széles fronton átkeltek a Zbruzon és keleti irányban nyomulnak előre.

Athén. Az Havas-ügyökség jelenti: A király rendeletét irt alá, amely a semmitő szék elnökét, alelnökét és hat tanácsnokát elmozdítja állásától.

Hága. A Manchester Guardian tengerészeti szakértője azt írja, hogy a buvárhajók által e hónapban elért eredmények, az elsüllyesztett tonnák jóval mögötte maradtak a júniusi eredménynek.

— **Adományok.** Öry Károly és Ilj, Barza 82 korona 20 fillért azon kérelemmel küldtek be hozzánk, hogy azt, mint a Vöröskereszt Egylet javára rendezett jótékonycélú műkedvelő estélyen begyűlt összeget, rendeltetési helyére juttassuk. Roth Izidor 20 koronát adományozott a vak katonák és 20 koronát a hadiárvák részére. K. K. Arad 11 koronát küldött a vak katonák javára.

— **Legujabb divatnak Kerpelnél.**

— **Körös szakképzés.** Négy havi magán-tanfolyam nők számára aug. 1-én veszi kezdetét. Beiratkozás: Lázár Vilmos-u. 2.

— **Egy tuóat slágerét mutat be a mai magányító műsoron a Központi szállodai Országn.** Jegyek elővételre és asztalok foglalásáig egész napon át.

A KIADÓHIVATAL IZENETE. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, egy jelentsék be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

Megkezdődött a flandriai angol offenzíva.

Berlin, július 31. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsapata:

Flandriában a tüzérségi harc este ismét a legnagyobb hevességre fokozódott. Északán át változatlan erővel tovább tartott és ma reggel a legerősebb pergőtűzbe ment át. Ezután az Isertől a Lysig széles arcvonalon erős ellenséges támadások következtek. Ezzel megkezdődött a flandriai gyalogsági csata.

A német trónörökös hadcsapata:

A Chemin des Dameson a franciák Filainettől délkeletre három kilométer szélességben támadtak. Az előretörés a legtöbb helyen elhárító védekezésünkön megtört. Két korlátozott betörési pont még az ellenség kezén van. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

MOZGOKEPSZINHAZ.

Elnémult harangok.

(Rákosi Viktor történelmi színműve az Apollóban.)

A közönség még hatása alatt áll Gál Gyula művészetének, aki csak egy pár órája távozott körünkől. Az ő nevéhez fűződik a legmegrázóbb erejű történelmi színművek sikere. Rákosi Viktor ebben a színműben egy darab korrajzot ad, korrajzot, amely elmondja nekünk azokat a szomorú állapotokat, melyben a magyarság egyes oláhlakta vidékeken szenved.

Azóta háború is van, s a háború, bár mi vagyunk a megtámadottak, még sem gyújtotta fel bennünk a gyűlölet érzését, hanem ma is a szeretetnek fegyverével akarjuk meggyőzni ellenfeleinket arról, hogy ebben az országban elnyomottak és elnyomók nincsenek és ha volnának is, akkor sokhelyütt a magyarság van elnyomva, fejlődésében megbénulva az idegen nemzetiségű elemek által.

Ennek legfényesebb bizonyítéka mintegy mintázata az „Elnémult harangok” cselekménye, melyet kár ismertetni, közkinccse ez a magyar publikumnak.

Hogy filmre vitték ezt a drámát s hogy sikere teljes és osztatlan volt, annak nemcsak a tárgyának ilyen aktuális vonatkozásai, hanem maga a filmrehozatalnak készsége és tökéletessége is hozzájárul. Paulay Erzsébet játsza a fő női szerepet. Ragyogóan szép érzéseiben benne van a válaszfalakat nem ismerő szerelmem ereje, művészetében igazi tudás, mellyel végig vezet az érzések egész világán. Gál Gyula híres szerepét Szőregy Gyula az ismert művész játssza. Róla is elég annyit elmondani, hogy Gál nyomdokában halad, seépet és kötelezetet produkál. A rendezés Garas Márton műve és a kiállításban pedig a Magyar Filmgyár minden lehetőet elkövetett, hogy a mű is méltó legyen a tartalomhoz.

Habzó, illatos, tisztító a „ZOLIN” szappanpótló mosdótabletta, hozzájuthat mindenki, mert olcsó és mindenütt kapható. v-7179 Készíti: Brázay Kálmán szappangyára, Budafok.

TARKASÁGOK.

(Gyanus ha az asszony németül beszél.)
Egyik aradi borbélyüzletben történt meg a következő kis eset: A borbély hadbavonult és jelenleg valamelyik fronton borotválja az ellenséget. Űzletét fiatal, rendkívül csinos felesége vezette, aki megtanult borotválni és segéd nélkül bonyolítja le a forgalmat. A házaspárnak egy nyolc éves, igen éles eszű leánykája van, aki a nyári szünetekben állandóan az anyja mellett az üzletben tartózkodik. Hogy miért nem megy hancurozni kis pajtásai közé, az kiderült az alábbi jelenetből: Egy rendkívül jó megjelenésű fiatalember állított be az üzletbe borotválkozni. A csinos élénk tekintetű borbélyné azonnal rendelkezésére állott és fürgén kezdte szappanozni, miközben élénk társalgás fejlődött ki közöttük magyarul. A borbély felesége egyszerre minden átmenet nélkül németre fordította a szót és ettől fogva néhány percig németül folyt a társalgás a vendég és az asszonyka között. A csevegést nagy figyelemmel hallgatta a nyolc esztendő leánya, aki minden átmenet nélkül egyszerre csak a következő kijelentést tette az anyjának:

— Mamus, megírom a papának hogy már megint németül beszélsz.

(A belváros meghódítása.) Egyik alföldi városban új lap indult meg. A szerkesztő elhatározta, hogy úgy a külváros, mint a belváros olvasói számára naponként felváltva olyan rendkívül érdekes cikket fog közölni, amelyekkel meghódíthatja a kül- és belváros közönségét. A külvárosi olvasókkal könnyen elintézhette a dolgát, mert a külvárosban mindig volt valami utcai kérésés, betörés, lopás, vagy legrosszabb esetben két hadüzeveg-kontyvetépesi története.

A belvárossal azonban már sokkal nehezebben ment a dolog, mert az intelligens publikum számára nem könnyű igazi szenzációkat teremteni. A városházán ritkán történtek botrányok a polgármester és a főkapitány az új lap kedvéért nem akartak összeverekedni és a városi pénztárnok sem volt hajlandó néhány százezer koronát elsikkasztani, hogy szenzációja legyen a szerkesztő urnak. A minap beiktatták a város új főispánját és a szerkesztő urnak komoly gondokat okozott az, miképpen lehetne a főispáni installációt már a cikk címében is szenzációnak feltüntetni úgy, hogy a belváros közönsége kapjon rajta. Hosszas fejtegetés után a következő címet adta az installációs

cikknek: Nagy főispán beiktatás a belvárosban.

A szerkesztő biztos volt abban, hogy másnap a belvárosi olvasók egyébről sem beszélnek mint erről a cikkről. És célját csakugyan elérte, mert a városkában sohasem kacagtak annyit, mint ezen a napon.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A szőlő állása ménesi kerületben. A kerületi szőlészeti és borászati felügyelő jelentése szerint a szőlők fejlődése igen szép, a júliusi többszöri kisebb esők jótékonyan hatottak a bogyók fejlődésére. Jó közepes, néhol bő termés várható. A fehér bort 330—360 koronával, a vörös bort 400—600 koronával veszik. Ez évi termésre, kiterjedve, feltöltve, december 1-én átvéve 300 koronát ígérnek.

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY.

Az új évnegyed alkalmával 1917. évi július hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrisebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborus híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy hónapra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

NYILTÉR.

özü. Schattelesz Mórné úgy a maga, mint gyermekei nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy legszeretőbb, legönfeláldozóbb, leggyöngédebb fiú, testvér, sógor és rokon

Schattelesz József

életének 54-ik évében hirtelen elhunyt. A megboldogult drága halott földi maradványai augusztus 1-én délután 5 órakor fog Batthyányi-utca 28. számú házból a helybeli izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1917. július 31.

Áldott legyen emlékezete!

özü. Otaor Józsefné szül. Schattelesz Rozália, Otaor Mihályné szül. Schattelesz Julia, özü. Kirschner Dávidné Schattelesz Johanna, özü. Grünner Pálné szül. Schattelesz Berta, Löwinger Albertné szül. Schattelesz Cecília, Dietrichstein Jozsefné szül. Schattelesz Aurélla, Varga Adolfné szül. Schattelesz Terka, Dietrichstein Hermanné szül. Schattelesz Irén, Dr. Salgó Miksa, Schattelesz Gizella, Schattelesz Rezső, Schattelesz Böske testvérei, Dr. Salgó Miksáné Roth Margit sógorok és az összes rokonság. 5027

A Hátszegi Felső Kereskedelmi Iskolával és Női Kereskedelmi Szaktanfolyammal kapcsolatos Internátus. 4071

Ellátási díj 1000 korona. A főbb felügyelete alatt külön izraelita menza. Érettségi vizsgálat. Állásbiztosítás. Beiratás levél útján is eszközölhető. Prospektus ingyen. A délkeleti Kárpátok legszebb és legégszesebb vidéken.

Boroshordókat

valamint minden más hordókat a legmagasabb napi áron vesz. 5018

Schwarcz Pál,

ARAD, Szent István-utca 1. Telefon 1128.

A szépségpolgárok a felhasználást szépségesszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay Kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Szerén Aropora. Lehető finomságú. Crém, fehér, rózsás és tejszínesekben. Egy dob. Ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, Lila du bal, orgona, piros rózsák, Serail. Uvagy 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arebórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztátalanságot. Ára egy tégelynek 2.— K.

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ára 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag CITRAS-sal.

Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

613—1917. g. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1. a kürtösi utra szükséges 36 köbméter felerészben zuzott kavics és felerészben rostált zuzaléknak 7416 korona kikialtási ár mellett való szállítása és beágyazása. 2. a libás-dülő utra szükséges 210 köbméter felerészben zuzott kavics és felerészben rostált zuzaléknak 4326 korona kikialtási ár mellett való szállítása és beágyazása. 3. a bodrogi-utra szükséges 450 köbméter rostált kavicsnak 8370 korona kikialtási ár mellett való szállítása és beágyazása. 4. a tornvaj-utra szükséges 180 köbméter rostált kavicsnak 3708 korona kikialtási ár mellett való szállítása és beágyazása. 5. a sofronyei-utra szükséges 180 köbméter rostált kavicsnak 3348 korona kikialtási ár mellett való szállítása és beágyazása. 6. a vasúti felüljáróhoz szükséges 180 köbméter felerészben zuzott kavicsnak, felerészben rostált zuzaléknak 3528 korona kikialtási ár mellett való szállítása és beágyazása iránt 1917. évi augusztus hó 6-án délelőtt 10 órakor a városháza I. emeletén lévő gazdasági hivatalban versenytárgyalást tart.

Bánompénzül. letendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

A versenytárgyaláson csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a versenytárgyalás megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor véteinek figyelembe, ha ahhoz a bánompénznek a városi pénztárba történt letétele igazoló letéti-jegy mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy a versenytárgyalási és műszaki feltételeket ismeri és elfogadja. A versenytárgyalási és műszaki feltételek a gazdasági tanácsnok urnál a versenytárgyalást megelőzőleg megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi július hó 16-án tartott üléséből.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

31529—1917. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a 11. F. sz. német katonai kórház, mely a Telek-utca 27—28. sz. a lévő gör. kél. román leányiskolában volt elhelyezve, Aradról való eltávozásakor ezen intézet udvarán egy ismeretlen egyéntől kiköleső-nözött szekeret hagyott hátra.

Felhívom a szekér tulajdonosát, hogy tulajdonjogát hivatalomnál 1 év és 1 nap alatt igazolja, mert ellenkező esetben a szekér mint gazdátlan, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében el fog adni.

Arad, 1917. július hó 18-án.
Green, főkapitány

AUFRICHT MIKSA

tűzifa, épületfa, szerszám- és műbutorfa kereskedő

ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)

Városi és megyei telefon 69.

4155

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: kőris löcsfát, kőris- és bükkfa keréktalpat, küllöt, bükkhasítványt, görböllyű és faragott nyírfarudat, ökörjármokat, továbbá gazdasági faárukat, u. m.: kava-, kaszanyéi, rudák (hordáshoz és vendégoldalnak.) gabonalapát, gerebiye, talicska, nyírfaseprű, szőlőkaró.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálak

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10.

Szépségápolás. Arcmasszázs. Hajfestés

Szeplőt, miteszt, pattanást, hámlasztás által eltávolítok. Arcmasszázsát 1 óra alatt is eszközök. Öregedő arcról ráncokat eltüntetek. Tanácsot és szereket vidékre is készséggel adok. Bartháné

4911

2811—917.

Pályázati hirdetmény.

Elek nagyközségben ujonnan szervezett kettő irnoki, valamint az előleptetés folytán esetleg megüresedő egy irnoki, összesen tehát három irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Az állások javadalmazása 1400 kor., 1300 kor. és 1200 kor. fizetés és egyenkint 300 korona lakbér.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az előirt minősítéseiket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám legkésőbb 1. évi augusztus 15-ig adják be.

Jegyzői oklevél el bírók az állások betöltésénél könnyben részesülnek ugyan, de az állások jegyzői képesítéssel nem bírókkal is betöltve lesznek.

A választás határidejét később fogom kitűzni.

Elek, 1917. július 26.

Hajdu,
h. főszolgabíró.

Használt ólom megvételre keresetetik.

Az Aradi Ipar- és Népbank

Bankhelyiségek a Bohus-palotában. Alapított 1869-ben.

Részenyitőkéje és tartalékai: 7.500.000 korona.

Igen előnyös feltételek mellett nyújt

kölcsönöket ingatlanokra, (ház és földbirtokokra.)

Elfogad takarók betéteket

állandó természetűeket	4 1/2 %
és bármikor, azonnali rendelkezésre	4 %

kamat mellett. — Előleget ad

ÁRUKRA, ÉRTÉKPAPIROKRA.

Hadifoglyoknak pénzküldeményeket eljuttat.

4483

Nagyobb kifutó fiu

jó fizetéssel felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

13858—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a vasanyagkészletek bejelentéséről szóló 1789—1917. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem közzhírré.

A jelen rendelet értelmében a következő vasanyag készleteket kell bejelenteni:

Nyersanyagból (öntött és szitendő nyersvas) 10.000 kg. és ezen feletti mennyiséget.

Félgyártmányokból (ingotok átkovácsolva is, nyersvas, buca, buga, tusak, platina szalagvas és csőgyártáshoz, valamint hengerelt vagy húzott csövek előállításához való egyéb hengerelt vas, tartók-ból és U vasakból, gömb-, négyzet-, lapos-, szalag- és idomvasakból (ideértve a bánya és mezei vasuti sineket, kerékbronzokat és ablak vasakat) 10.000 kg. és ezen feletti mennyiségeket, hengerelt drótból durva és finom lemezekből, ková-2500 kg. és ezen feletti mennyiségre csolható vashoz való csövekből getek.

A jelen rendelet értelmében a bejelentésre van kötelezve mindenki, akinek az említett vasanyag készletek birtokában vagy őrzésében vannak, így különösen minden vastermelő és vas feldolgozó üzem, továbbá építőmesterek, építővállalatok, vaskereskedők, építőanyagkereskedők, kereskedelmi vagy gyári vállalatok bizományi raktártartó képviselői és ügynökei, bankok áruosztályai, szállítványozó vállalatok, raktári vállalatok.

Az állami vállalatok, a kincstári gyári üzemek kivételével, nem esnek a rendelet hatálya alá.

Az első bejelentésnek az 1917. évi július hó 5-én megvolt készleteket kell tartalmaznia. A bejelentéshez az iparhatóságnál kapható nyomtatvány használandó. A kimutatás 1917. évi július hó 20-ig a Vasbizottsághoz (Budapest, V. Vécsey-utca 5.) küldendő be.

Aki vasanyagkészletét a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, a hatóság előtt eltköli, az ellenőrzést megijusítja, az a mennyeiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Arad, 1917. július hó 13.

Green, főkapitány.

Elvállalok mindennemű szobafestő, szobakárpító, cimfestő- és mázó munkát, elsőrangú és modern kivitelben

CZEILER ISTVÁN

ARAD, Weitzer János-utca 8. szám.

Apró hirdetések.

Függő az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítottuk.

Minden szó hirdetés ára 3 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 45 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat
aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig ve-
szük fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"Takarékos"

Ahogy őszinte sorait olvasom, úgy ér-
zem, mintha mi egymást regóta ismerünk.
Szeretnék hosszan és sokat írni magam-
ról, vagyatmól, de itt nem lehet. Kérem,
írjon "Kezsd" jellegre a kiadóba és kö-
zölje, hova írhatnék, avagy miként talál-
kozhatnánk. Titoktartás biztosítva. 5028

"D. F."

Levél várja. 4752

28 éves

ábrándos örvényei, ki tenne boldoggá?
Igazi úri emberektől leveleket "Suttognak"
a lombok" jellegre Az Est hírlapjában,
Zrínyi-utca. 5013

Zwei feldgraben

(20 Jahre Deutsche) suchen die Bekaant-
schaft zweier Damen zwetszpäterer Hel-
rat. Photographie erwünscht. Off. unter
"M. Sch." an die Administration dieses
Blattes. 5011

Alkalmazást keres.

Bankkasszaát végzett

fiatalember, irodai alkalmazást keres.
Cím a kiadóban. 5012

Bejárás

jobb házba ajánkozik. Árpád-tér 4. 5030

Kétes- és divatárú-

kereskedése kiszolgálói, pénztárosnői
vagy ehhez hasonló állást keres egy 18
éves leány, aki magyar és románul per-
fekt beszél, több évi gyakorlattal és ki-
tűnő bizonyítvánnyal rendelkezik. Aján-
latokat fizetés megjelölésével kér. Cím
a kiadóban. 4977

Alkalmazást nyör.

Irodatiszt,

ki a gyors- és gépirásban, könyvelésben,
számadások készítésében teljesen járatos,
jó kőzérrel, alkalmazást nyör, azonnali
belpésszel: Vajda Zsigmond kunágotai
gazdaságában u. p. Magyarbányászati oszt.

Házmeztérpár keresetetik.

Cím a kiadóban. 5016

Fűszerkereskedő segéd,

azonnali, v. augusztus 15-i belpéssre ke-
restetik. Cím a kiadóban. 5015

Fiatalt fűszerkereskedő

segéd, azonnali belpéssre keresetetik. Hu-
bert, Szabadság-tér 8. 4991

Segéd

az Angró szakmából keres azonnali be-
lépésre Kárenfeld Ignác fűszernagykeres-
kedő Arad, Boros Béni-tér. 5029

Műveltségvető

keresünk pankotai iparvasutunkhoz. Hazai
Fatermelő r.-t. Boros Béni-tér. 4985

Snakács

jó bizonyítvánnyal felvétetik. Zrínyi-u.
2., I. em. 4958

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két líu, kik a 14. évet betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keres.

3-4 szobás

úri lakást keresek. Cím a kiadóban. 5022

Vétel és eladás.

Borkövet

természetes, megvételre keres Färber
Lajos, Arad. 5021

Műkötőly izü esomego szálló

kapható Winkler József szőlőgazdaságá-
ban Arad, Baithány-utca 11. 5026

Vessék

nyers borkövet minden mennyiségben.
Irom Arnold, Arad, Beresényi Miklósa-
utca 39. Telefon 194. sz. 4773

Figyelem,

ne legyem megalva. Hlőszér hagyja
lomérni az aranyát és ezután lizet
K. 8.—ig 1 gramm aranyért Brandes
ékszerész Arad, József főherceg-ut. 12.
szám. 4815

Ecetsav

vegytiszt, étkezési célra, ecetsav és
asztali ecet nagyban és kicsinyben leg-
olcsóbban kapható. Fried és Társa, fű-
szerkereskedésben, Szabadság-tér 5-6.
szám. 4950

Levélpapírok,

képeslapok, cigaretta hüvelyek stb. nagy-
bani raktára Bókai Róza papírkereske-
désben, Arad, Porray-utca. Telefon 902.
szám. 4421

Tégla

őminőségben, nagy és kis mennyiségben,
jutányos áron kapható. Jiraszek iroda
Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097., vagy
Lázár iroda, Haasingar-utca 5. szám, te-
lefon 747. szám. 3783

Vessék

használt, átfut, boros, sörös, ásványvizés
és horád dugókat 6 koronásért kilogram-
monként. Kúldeményeket az Aradi Köz-
löny továbbít. 5000

Egy alig használt egyenáramú

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi
Közöny kiadóhivatalában.

Használt ólom

megvételre kerestünk. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 7892

Ingatlan.

1000 holdas

prima birtok, jutányos áron sürgősen el-
adó. Bővebbet Arad, Postafiók 15. 5019

Ménés

egy 4 holdas szálló eladó. Cím a kiadó-
hivatalban. 5020

Műanyag,

4 szoba, elő- és fürdőszoba, vízvezeték és
világítással, veteményes kerttel,
baromfi udvarral és díszkúttal, ugyanott
egy nagy takaréktűzhely is eladó. Cím a
kiadóban. 5035

Aradhoz

1 óra járásra fekvő 300 holdas birtok,
szép urilakkal, nagy gyümölcsösökkel, ok-
tóber 1-re bérbeadó. Cím a kiadóban. 4907

Orszay-utca 11/a.

számu új ház eladó. Bővebbet ugyanott a
háztulajdonosnál. 4939

Orszay-utca 17.

számu bérház, szabadkészből eladó. 4951

Emeletes

ház az Bövös-utcában eladó. Bővebbet
Szabadság-tér 7., I. em. 4992

Ellátás.

Két nagyobb leánykét

ellátásba adnék uricsaládhoz, szorgos
használatra. Cím a kiadóban. 5028

Oktatás.

VI. félév

végzett és kereskedelmi érettségivel bíró
leány, tanításra ajánkozik. Cím a kiadó-
ban. 4995

Gyógyászat.

Helms Vasas chinabera.

Suverén szer vérzegénység, sápkér, szé-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
láz, általános gyengeség ellen. Páratlan
vérképző és vérjavító, biztos évszer ma-
lárius fertőzések- és minden infektívól
eredő meg- betegedés ellen egy felad-
tának, mint gyermeknek. Ára 5.— kor.
Helms gyógyszerár, Földesgyógyszertár. 12

Az Anusol

aranyér-kupákat mindenben pótolják a
Haemorrhoidál-kupok, azonos összetételük
folytán hatásuk is teljesen azonos, ara 3
korona. Földes gyógyszerár, Helms gyógy-
szertár Arad. 12

A marha húst

csak a

Jó juh hús pótolja,

mely a legolcsóbb árban,
elője K. 7.—
kapható K. 8.—

Kapható:

Krámer Béla,

hentes és mészárosnál

Karolina-utca és Ferenctér sarok. (Waj-
dits gyógyszerár mellett.) 5017

Naponta frise vágás.

Arad legregibb kerékpár, varrógép és Gra-
mophon raktára. Villanyvilágítást vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Vessék törött és használt gramofon le-
mez K. 0.50 darabját.

Egyedül képvisélet a világ legjobb
gyártmányú gépeiből. Columbia és Irá-
nyozásos leány gramofonokból, Waffner
rad kerékpárok és Pfaff varrógépek,
Saphirtus „Pathefonok”, Pathé leme-
zek. Megérkeztek a leírjaabb feverteli on-
retek és népdalok, Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár alkarszerekből,
gumból és Acetylen lámpákból. Pontos
kiszolgálás. Jutányos árak. Nagy szak-
szerű javító műhely. 2951

616—1917. g. sz.

Árverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város tulajdonát képező
Béla-tér 1—9. a ingatlanon lévő
mintegy 800 négyzetméter kony-
hakertészetre alkalmas terület bér-
letére a városháza I. emeletén lévő
gazdasági hivatalban folyó év
augusztus hó 6-án d. e. 10 óra-
kar árverést tart.

Kikiáltási ár évi 400 korona.
Bánatpénzül lehetősé a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapírokban.

Ar árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az ajánlatok lezárta, a szó-
beli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vét-
etnek figyelembe, ha azokhoz a
báncmpénz mellékelve van s ha az
ajánlatot tovább kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnak unál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1917. évi július hó 20-án
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Aradi écsnaádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat déliben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Borosjenőre indul:

Reggel 8.26

Aradról Borosjenőre érkezik:

Délelőtt 10.44

Borosjenőről Aradra indul:

Délután 1.20

Borosjenőről Aradra érkezik:

Délután 3.48

Aradról Ujszentannára indul:

Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este 6.58

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyházaról Mézőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 6.10
Motoros vonat délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 7.00

Kétegyházaról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 6.00
Motoros vonat délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat reggel 5.00

Vegyesvonat délután 2.30

Használt csomagoló papir megvételre ke-
restetik. Bővebbet a
kiadóhivatalban. :-: